

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie

RPW/5076/2826

Data: 2026-03-04

Starostwo Powiatowe w Chełmie

P. N. Warkowska
5 III 2026

NS.9011.6.2026

Chełm, dnia 2026-03-04

Rada Powiatu w Chełmie
Pl. Niepodległości 1
22 - 100 Chełm

Dotyczy: **Stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu chełmskiego w 2025 r.**

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie w załączeniu przesyła „Stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu chełmskiego w 2025 rok.”

Elżbieta Kuryk
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie

/dokument podpisany elektronicznie/

Otrzymują:

1. Rada Powiatu w Chełmie, Pl. Niepodległości 1, 22-100 Chełm.
2. Aa.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie
ul. Szpitalna 48 | 22-100 Chełm
+48 82 882 88 39

adres e-mail: psse.chelm@sanepid.gov.pl
adres e-Doręczeń: AE:PL-39121-56332-EHETE-23

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU CHEŁMSKIEGO W 2025 R.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie
ul. Szpitalna 48, 22-100 Chełm

Chełm, marzec 2026 r.

I. Wstęp

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie działając w oparciu o ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r., poz. 416) prowadził działalność kontrolną, badawczą, opiniodawczą i profilaktyczną w ramach szeroko pojętej promocji zdrowia oraz zadań określonych w Narodowym Programie Zdrowia.

Realizując powyższe zadania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie przedstawia w niniejszej informacji ocenę:

- ☒ sytuacji epidemiologicznej,
- ☒ warunków zdrowotnych środowiska bytowania człowieka (komunalne, żywieniowe, środowiska pracy, nauczania i wychowania),
- ☒ działalności opiniodawczej i kontrolnej nadzoru zapobiegawczego,
- ☒ działalności w zakresie edukacji zdrowotnej społeczeństwa.

II. Sytuacja epidemiologiczna powiatu chełmskiego

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie monitoruje sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych na podległym terenie. Przeprowadzana jest analiza występowania chorób zakaźnych, weryfikacja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne i zakażenia. Uczestniczy w koordynowanych przez NIZP globalnych programach eliminacji odry i różyczki oraz eradykacji poliomyelitis, i w związku z tym utrzymywana jest wzmożona gotowość do podjęcia działań w przypadku podejrzenia zachorowania na te choroby. W ramach zapobiegania oraz zwalczania chorób zakaźnych przeprowadzane są dochodzenia epidemiologiczne, mające na celu unieszkodliwienie źródła zakażenia, przecięcie dróg szerzenia się zakażenia, a także uodpornienia populacji. Prowadzony jest nadzór epidemiologiczny nad chorymi na gruźlicę oraz podejmowane są szybkie działania celem objęcia nadzorem i badaniem osób ze styczności z chorym na gruźlicę, aby zapobiegać rozprzestrzenianiu się gruźlicy, w tym wielolekoopornej. W związku z prowadzonymi dochodzeniami epidemiologicznymi kontynuowano współpracę m.in. z podmiotami leczniczymi, a także Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Chełmie.

Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywa się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez NIZPH-PZH na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Na bieżąco realizowano statutowe obowiązki PIS, wynikające z ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416). Ich głównym celem było działanie na rzecz zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego w oparciu o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia.

W roku 2025 podobnie jak w latach poprzednich podejmowano działania przeciwepidemiczne, edukacyjne i promocyjne mające na celu zmniejszenie liczby zakażeń na terenie miasta Chełm i powiatu chełmskiego.

Sytuacja epidemiologiczna powiatu chełmskiego była zróżnicowana. W 2025 roku na podobnym poziomie utrzymywała się liczba zachorowań na salmonellozę, różę, gruźlicę. Więcej było kontaktów ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę, które zakończyły się kwalifikacją do szczepień p/wściekliznę.

Więcej zanotowano zgłoszeń zachorowań na WZW typu C i boreliozę, mniej natomiast odnotowano przypadków: ospy wietrznej, COVID-19, bakteryjnych i wirusowych zakażeń jelitowych, płonicy, krztuśca.

Nie było zachorowań na: dur brzuszny, błonicę, różyczkę, poliomyelitis, czerwonkę, wzv typu A, wzv typu B ostre, botulizm, brucelozę, toksoplazmozę, włośnicę, AIDS, rzeżączkę, chlamydiozy.

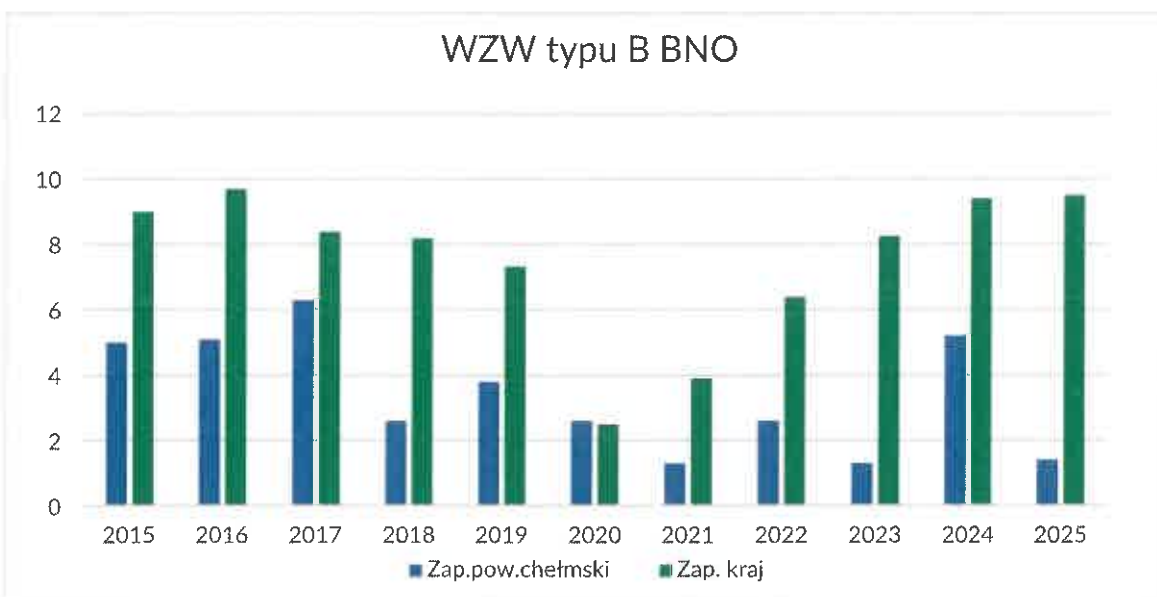
Oceny sytuacji epidemicznej chorób zakaźnych w powiecie dokonano na podstawie analizy przypadków zgłoszonych przez lekarzy, w związku z ustawowym obowiązkiem zgłaszania zachorowań na niektóre choroby zakaźne. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba zachorowań oraz wskaźniki zapadalności

Lp.	Nazwa jednostki chorobowej	2025		2024		2023	
		zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.
1.	Salmonelloza	17	23,8	15	19,6	13	17,4
2.	Płonica	15	21,0	31	40,5	21	28,2
3.	Róża	19	26,6	18	23,5	12	16,1

4.	Wzw typu B BNO	1	1,4	4	5,2	1	1,3
6.	Wzw typu C BNO	14	19,6	9	11,7	2	2,6
7.	Bakteryjne zakażenia jelitowe	33	46,2	45	58,8	46	61,0
8.	Wirusowe zakażenia jelitowe	51	71,4	89	116,3	45	60,5
9.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	49	68,6	58	75,7	47	63,2
10.	Borelioza	144	201,6	82	107,1	97	130,4
11.	Ospa wietrzna	135	189,0	348	454,7	219	294,5
12.	Nagminne zapalenie przyusznic	2	2,7	1	1,3	1	1,3
13.	Różyczka	0	0	0	0	0	0
14.	Gruźlica	13	18,2	15	19,6	15	21,5
16.	Nowo wykryte zakażenia HIV	1	1,4	0	0	0	0
17.	Narażenie na wściekliznę – podjęto szczepienie	29	40,6	13	16,9	17	22,8
18.	COVID-19	399	558,6	716	935,6	536	720,8

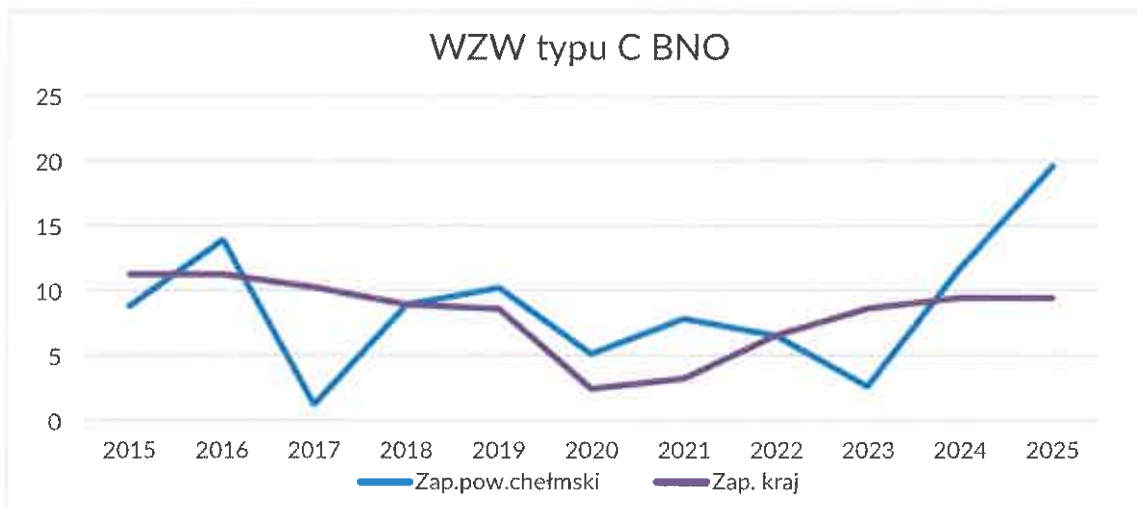
W 2025 r. zarejestrowano 1 zachorowanie na wirusowe zapalenie wątroby typu B BNO, które dotyczyło 63-letniego mężczyzny (w 2024 r. zgłoszono 4 przypadki). W badaniach stwierdzono HBV- DNA i Ag HBs. Z przeprowadzonego wywiadu epidemiologicznego wynika, iż zakażenie mogło mieć związek z przebytymi zabiegami operacyjnymi. Dzięki szeroko zakrojonej działalności oświatowo-profilaktycznej, systematycznemu podnoszeniu poziomu higieny w placówkach służby zdrowia oraz popularyzacji szczepień ochronnych przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B od kilku lat nie notuje się zachorowań na WZW typ B - ostre. Pojedyncze przypadki zachorowań na WZW typu B mają charakter przewlekły.

Wykres 1. Zapadalność na wzw typu B na terenie powiatu chełmskiego w latach 2015- 2025.

W 2025 r. odnotowano niewielki wzrost zachorowań na WZW typ C BNO. Przypadki zgodnie z definicją zostały

zakwalifikowane jako BNO. Rezerwuarem HCV jest człowiek. Najczęstszą drogą zarażenia się wirusem jest kontakt z krwią nosiciela. Może się to zdarzyć zarówno podczas zabiegów i procedur medycznych jak i estetycznych. Wirusowe zapalenie wątroby typu C rozpoznawane jest w okresie zmian przewlekłych, które w konsekwencji mogą prowadzić do marskości i raka pierwotnego wątroby, z uwagi na fakt, że początek choroby często przebiega bezobjawowo. Na terenie powiatu chełmskiego zachorowało 14 osób, w tym 7 kobiet i 7 mężczyzn. Wiek chorych wahał się od 36 do 77 lat. Zachorowania zostały rozpoznane na podstawie badań laboratoryjnych (a-HCV, RNA HCV). W działaniach inspekcji sanitarnej, kładzie się duży nacisk na kontrolę sterylizacji, dezynfekcji, procedur wykonywania zabiegów (medycznych i niemiedycznych) naruszających ciągłość tkanek oraz utrzymanie wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywania tych świadczeń, aby zapobiegać zakażeniom. Wczesne rozpoznanie zakażenia daje wysoką szansę na wyleczenie.

Wykres 2. Zapadalność na WZW typu C BNO na terenie powiatu chełmskiego w latach 2015-2025.

Obowiązkiem szczepień ochronnych objętych jest w Polsce 14 chorób zakaźnych. W grupie chorób, przeciwko którym stosuje się uodpornienie, w analizowanym roku podobnie jak rok wcześniej, nie zgłoszono żadnego zachorowania na błonicę, tężec, odrę i różyczkę.

Ospa wietrzna należy do wysoce zaraźliwych chorób wieku dziecięcego, w związku z tym najczęściej zachorowań odnotowuje się u dzieci przebywających w środowisku szkolnym i w przedszkolach. W 2025 r. nastąpił spadek liczby zachorowań na ospę wietrzną. Ogółem zachorowało 135 osób, w tym 67 kobiet i 68 mężczyzn. Najwięcej zachorowań odnotowano do 9-go roku życia. Obowiązkowym szczepieniem przeciw ospie wietrznej podlegają dzieci i młodzież do ukończenia 19. roku życia ze wskazań medycznych, tj. z upośledzeniem odporności wrodzonym lub nabytym o wysokim ryzyku ciężkiego przebiegu choroby, przed planowanym leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią oraz osoby z ich otoczenia, które nie chorowały na ospę wietrzną. Ponadto szczepieniom podlegają również dzieci przebywające lub zakwalifikowane do pobytu w żłobkach lub klubach dziecięcych, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, domach pomocy społecznej, rodzinnych domach dziecka.

Wykres 3. Sytuacja epidemiologiczna ospy wietrznej na terenie powiatu chełmskiego w latach 2015-2025.

W 2025 r. zarejestrowano dwa zgłoszenia zachorowania na nagminne zapalenie przyusznic, które dotyczyło dziewczynki w wieku 9 lat (szczepiona 2 dawkami szczepionki MMR) oraz dziewczynki w wieku lat 5, szczepionej 1 dawką szczepionki MMR. Szczepienia obowiązkowe przeciwko śwince są realizowane od 2003 r. natomiast od 2005 r. obowiązuje dwukrotne szczepienie dzieci.

Wykres 4. Sytuacja epidemiologiczna nagminnego zapalenia przyusznic na terenie powiatu chełmskiego w latach 2015-2025.

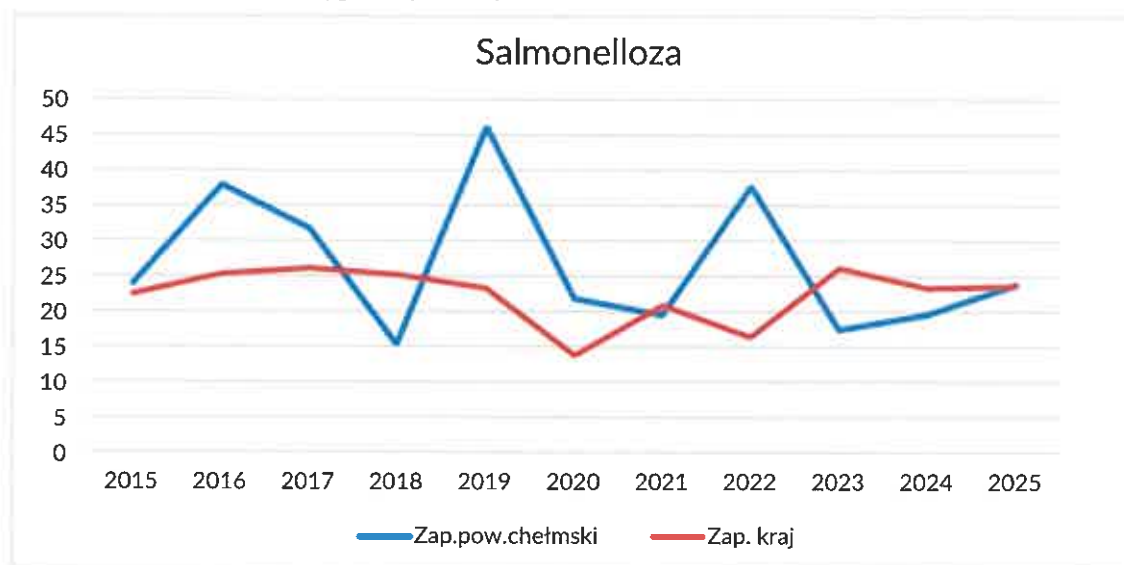
W 2025 r. nie było zachorowań na różyczkę. Aktualnie szczepieniami przeciwko różyczce objęta jest cała populacja dzieci i młodzieży.

W okresie 01.01-31.12.2025 r. zanotowano ogółem 18 przypadków krztuśca, w tym: 1 potwierdzony, 17 możliwych. Każde zgłoszenie było analizowane, przeprowadzane było dochodzenie epidemiologiczne. Następnie dokonywano klasyfikacji wg obowiązującej definicji przypadku. Rozpoznań dokonano na podstawie

objawów klinicznych oraz wyników badań diagnostycznych. Wiek chorych wahał się w przedziale 0 - 52 lata. W latach 2021-2023 na terenie miasta Chełm nie odnotowano zachorowań na krztusiec, natomiast w 2024 r. było 9 przypadków.

W analizowanym okresie na takim samym poziomie jak w roku ubiegłym utrzymywała się liczba wykrytych zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki z rodzaju *Salmonella*. Zarejestrowano 17 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych ww. patogenem. Zachorowały 4 kobiety i 13 mężczyzn.

Od 01.01.2025 r. do 31.12.2025 r. zarejestrowano 1 ognisko zatrucia pokarmowego. Bakteria *Salmonella* została potwierdzona u 2 dzieci. Badań od członków rodziny ani wymazów czystościowych nie pobrano z uwagi na długi czas jaki upłynął od momentu wystąpienia objawów do otrzymania wyników dodatnich. Nie ustalono nośnika zakażenia. Można przypuszczać, że nie zachowano odpowiedniej higieny podczas przygotowywania potraw, nie zachowano szczególnego reżimu sanitarnego. Do zakażenia mogło dojść przez zanieczyszczone ręce oraz sprzęt używany do przygotowywania potraw.

Wykres 5. Sytuacja epidemiologiczna salmonelloz na terenie powiatu chełmskiego latach 2015-2025.

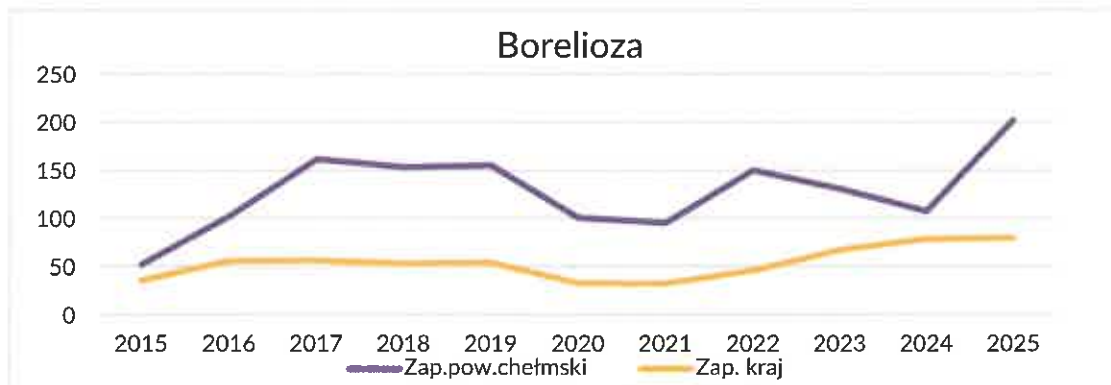
Nie zarejestrowano przypadków zakażeń jelitowych wywołanych przez EPEC. Zanotowano 33 przypadki zachorowań na bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*, wszystkie osoby były hospitalizowane. Zachorowało 18 kobiet i 15 mężczyzn w wieku od 27 do 95 lat.

Kampylobakterioza jest to częsta choroba odzwierzęca wywoływana przez bakterie *Campylobacter*. Najczęściej do zakażenia dochodzi drogą pokarmową poprzez spożycie skażonej żywności (głównie niedogotowanego, niedopieczonego drobiu, niepasteryzowanego lub niewłaściwie pasteryzowanego mleka) lub wody. Objawia się ostrą biegunką, wysoką gorączką i bólami brzucha. W okresie 01.01.-31.12.2025 r. na terenie powiatu chełmskiego zarejestrowano 2 przypadki zachorowania na ta chorobę, które dotyczyły 2 kobiet w wieku 3 i 23 lat.

Poza bakteryjnymi zakażeniami jelitowymi, w 2025 r. zanotowano 51 przypadków zakażeń o etiologii wirusowej i jest to o 38 przypadków mniej niż w roku poprzednim. Przyczyną zachorowań były głównie rotawirusy (15 przypadków) i norowirusy (30 przypadków).

Borelioza to zakaźna, wielonarządowa choroba zapalna wywołana przez krętki z rodzaju *Borrelia* przenoszone

przez kleszcze. Choroba przebiega z zajęciem skóry, stawów, układu nerwowego i serca. Stanowi najczęściej występującą chorobę odkleszczową w Polsce. W 2025 r. odnotowano wzrost liczby zachorowań na boreliozę. Ogółem zachorowały 144 osoby, w tym 78 kobiet i 66 mężczyzn. Wiek chorych wahał się od 3 do 90 lat. Wszystkie zachorowania zaklasyfikowano jako potwierdzone (na podstawie wysokiego poziomu przeciwciał w klasie IgG potwierdzonych testem WB – 76 przypadków lub rumienia wędrującego – 68 przypadków). W zdecydowanej większości do ukąszeń przez kleszcze dochodziło na terenie powiatu chełmskiego.

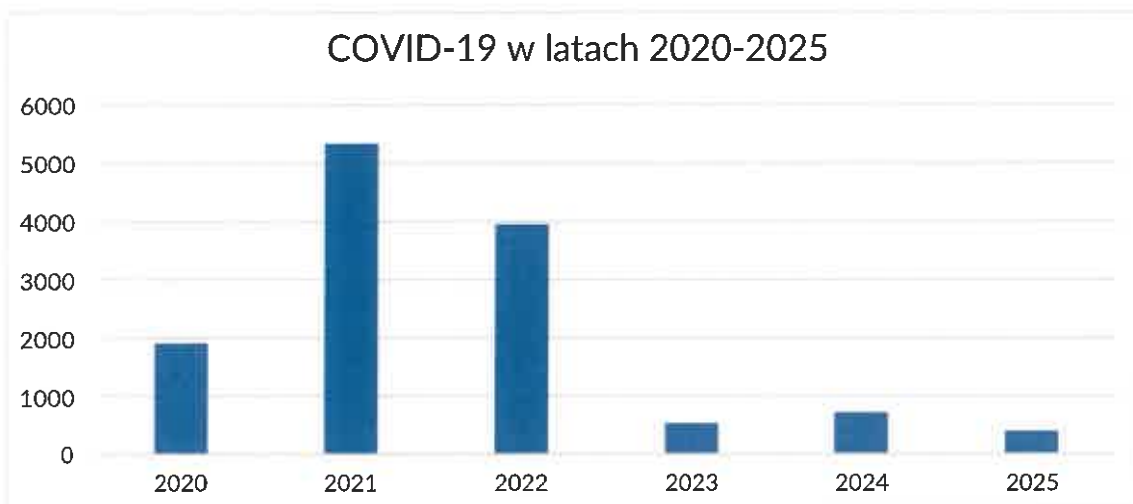
Wykres 6. Sytuacja epidemiologiczna boreliozy na terenie powiatu chełmskiego w latach 2015-2025.

W analizowanym roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 przypadek kleszczowego zapalenia mózgu. Zachorowanie dotyczyło mężczyzny w wieku 57 lat. Rozpoznanie dokonano na podstawie objawów klinicznych oraz badań laboratoryjnych (badanie krwi i płynu mózgowo - rdzeniowego).

W okresie od 01.01.2025 r. do 31.12.2025 r. zgłoszono 1 przypadek choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*. Zachorowanie przebiegało pod postacią posocznicy i dotyczyło kobiety w wieku 80 lat.

W 2025 r. na takim samym poziomie utrzymywały się zachorowania na gruźlicę, zarejestrowano 13 przypadków. We wszystkich przypadkach rozpoznana była gruźlica płuc. Osoby ze styczności z chorymi na gruźlicę zostały objęte nadzorem. Nie wydawano decyzji nakazujących poddanie się leczeniu, hospitalizacji lub badaniom diagnostycznym. Ponadto zarejestrowano pojedynczy przypadek mykobakteriozy u 75 letniego mężczyzny. Mykobakterioza jest chorobą wywołaną przez prątki niegruźlicze zwane również atypowymi, które powszechnie występują w przyrodzie.

W 2025 r. na terenie powiatu chełmskiego zarejestrowano 399 przypadków zachorowań wywołanych SARS-CoV-2, z czego 10 osób było hospitalizowanych.

Wykres 7. Zachorowania na COVID-19 w latach 2020-2025 na terenie powiatu chełmskiego

Ostre infekcje dróg oddechowych, w tym grypa należą do najczęściej występujących chorób zakaźnych. Na terenie powiatu chełmskiego w 2025 r. zanotowano 1269 przypadków zachorowań na grypę potwierdzonych badaniami – testem antygenowym COMBO lub badaniem molekularnym. Zachorowało 593 mężczyzn i 676 kobiet. Najwięcej zachorowań odnotowano wśród osób w przedziale wiekowym 15-64 lat. Zachorowania

na grypę spowodowały, że do szpitali skierowano 33 osoby. Przyczyną hospitalizacji były objawy ze strony układu oddechowego. Rozpoznawana była głównie grypa typu A.

W okresie 01.01-31.12.2025 zgłoszono 126 przypadków zachorowań na RSV. Hospitalizacji wymagały 22 osoby.

W 2025 r. zarejestrowano więcej zgłoszeń dotyczących kontaktu ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę, z tego 29 osób ze wskazań lekarskich zostało objętych szczepieniami ochronnymi przeciwko wściekliznie. W omawianym okresie na terenie powiatu nie stwierdzono przypadku zachorowania na wściekliznę u człowieka. Współpracowano z Inspekcją Weterynaryjną w zakresie kontaktów ludzi ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę.

Na terenie powiatu chełmskiego (gm. Chełm) potwierdzono ognisko wścieklizny u kota, u którego w badaniach laboratoryjnych uzyskano dodatni wynik w kierunku wścieklizny. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Chełmie podjął decyzję o poddaniu czterech niezaszczepionych kotów eutanazji i przeprowadzeniu obserwacji psów w kierunku wścieklizny przez okres trzech miesięcy – wyniki obserwacji ujemne. Osoby z kontaktu z chorym zwierzęciem zostały zaszczepione przeciwko wściekliznie.

W okresie 01.01-31.12.2025 r. na terenie powiatu chełmskiego odnotowano 1 zgon z powodu choroby zakaźnej tj.: A16.0 - gruźlica płuc bakteriologicznie i histologicznie ujemna.

Zarejestrowano pojedynczy przypadek listeriozowego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu. Jest to infekcja bakteryjna wywoływana przez *Listeria monocytogenes*, często związana ze spożyciem skażonej żywności. Zachorowanie dotyczyło 57 letniej kobiety, która w wywiadzie zgłaszała: gorączkę, silny ból głowy i sztywnością karku. W badaniach laboratoryjnych płynu mózgowo-rdzeniowego wykryto pałeczki z rodzaju *Listeria monocytogenes* (posiew płynu).

Sprawowano również nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych, procesem dystrybucji i przechowywania szczepionek służących do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych. Przeprowadzano kontrolę dokumentacji dotyczącej szczepień ochronnych oraz analizę wykonywania obowiązkowych szczepień ochronnych. Prowadzono działania edukacyjne i informacyjne na temat korzyści jakie niosą ze sobą szczepienia ochronne jako bezpieczna i skuteczna metoda zapobiegania chorobom zakaźnym.

Propagowano bezpłatne szczepienia w tym przeciwko HPV dzieci między 9 a 14 rokiem życia oraz przeciwko krztuścowi kobiet w ciąży po ukończeniu 27 tyg. do 36 tygodnia ciąży. Realizowano również zadania wierzyciela obowiązkowych szczepień ochronnych wobec osób prawnie zobowiązanych. Zaszczepienie wysokiego odsetka populacji przyczynia się nie tylko do znacznej redukcji zachorowalności, czego najlepszym dowodem są takie choroby, jak np. odra, poliomyelitis, WZW typu B i różyczka, ale również do osiągnięcia odporności populacyjnej, czyli pośredniej ochrony przed infekcją również dla osób, które ze względu na, np. niedobory immunologiczne nie mogły zostać uodpornione. Uodpornienie dzieci i młodzieży na terenie powiatu chełmskiego utrzymuje się na dobrym poziomie.

Tabela 1. Procent uodpornienia dzieci i młodzieży w 2024 r. w porównaniu do 2021-2023.

Lp.	Uodpornienie przeciwko	2025	2024	2023	2022
1.	Krztuścowi	96,2	97,2	97,2	97,2
2.	Błonicy i tężcowi	96,8	97,7	97,7	97,6
3.	Poliomyelitis	92,9	94,8	94,8	94,4
4.	Odrze, różyczce, śwince	96,5	97,4	97,4	97,8
5.	Gruźlicy (szczep. noworodków)	94,3	98,0	98,0	98,4
6.	Wzw typu B	95,6	96,6	96,6	95,7
7.	Haemophilus influenzae	88,8	90,0	90,0	90,2

Nadal obserwowane jest zjawisko występowania braku realizacji szczepień ochronnych u dzieci z powodu uchylania się rodziców/opiekunów prawnych od tego obowiązku, w związku z czym prowadzone są działania edukacyjno-informacyjne w stosunku do tych osób. W przypadku gdy działania te nie przynoszą efektu wystawiane są upomnienia, a następnie wszczynane jest postępowanie egzekucyjne w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.

Na terenie powiatu chełmskiego objęto nadzorem 36 obiektów służby zdrowia. W ww. placówkach przeprowadzono kontrole bieżące i tematyczne. Nie nałożono mandatów karnych, nie wydawano również decyzji administracyjnych. Podczas kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie procedur dezynfekcji, mycia i sterylizacji narzędzi oraz sprzętu medycznego, mycia i dezynfekcji rąk, sprzątnięcia i dezynfekcji pomieszczeń, postępowania po ekspozycji oraz z odpadami medycznymi i brudną bielizną.

Sterylizacja narzędzi wielorazowego użytku odbywa się w autoklawach, które posiadają książki serwisowe z udokumentowanymi przeglądami. Każdy cykl sterylizacji jest monitorowany automatycznie pod kątem parametrów krytycznych procesu sterylizacji. Wykonywane są także badania biologiczne raz w tygodniu w placówce. Prowadzone są rejestry przebiegu procesu sterylizacji.

Podmioty lecznicze posiadają zawarte umowy na wykonanie usługi wywozu i utylizacji odpadów medycznych z firmami, które zajmują się usługami z zakresu gospodarki odpadami medycznymi.

Podsumowanie

W celu zapewnienia bezpieczeństwa epidemiologicznego konieczne jest:

- ☐ podejmowanie działań niezbędnych do wczesnego wykrywania zachorowań na gruźlicę,
- ☐ podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia poziomu uodpornienia populacji, w tym propagowanie szczepień ochronnych jako najskuteczniejszej metody zapobiegania chorobom zakaźnym,
- ☐ wzmocnienie promocji korzyści wynikających ze szczepień ochronnych,
- ☐ prowadzenie systematycznej edukacji na temat bezpieczeństwa i skuteczności szczepień,
- ☐ kontynuowanie działań wierzyciela obowiązku szczepień ochronnych wobec rodziców/ opiekunów odmawiających szczepień,
- ☐ współpraca z podmiotami podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie informowania, motywowania i monitorowania realizacji obowiązku szczepień.

III. Higiena środowiska i obiektów użyteczności publicznej

Zaopatrzenie ludności w wodę

Wody podziemne na terenie powiatu chełmskiego stanowią jedyne źródło zaopatrzenia ludności w wodę do picia oraz na potrzeby gospodarcze. Największe znaczenie dla regionu posiadają poziomy wodonośne w utworach górnokredowych. Są one podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę i stanowią bazę zasobów dla większości wodociągów zlokalizowanych na terenie powiatu. Poziomy wodonośne w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych są źródłem zaopatrzenia w wodę tylko dla nielicznych obiektów użyteczności publicznej i gospodarstw indywidualnych korzystających ze studni zakładowych lub przydomowych. W ramach nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej zarządców ujęć pobrano do badań laboratoryjnych 505 próbek wody z instalacji wodociągowych, z których ok. 17 wyników było kwestionowanych (mętność, żelazo, mangan, amonowy jon, bakterie grupy coli oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C). Na terenie powiatu chełmskiego w roku 2025 nadzorem sanitarnym objętych było 34 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia (Tabela 3).

Tabela 3. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia, jakość wody i procesy uzdatniania wody.

Lp.	Lokalizacja - gmina	Nazwa ujęcia wody	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	Liczba ludności korzystającej z wody odpowiadającej wymaganiom	Sposób uzdatniania/ dezynfekcji
1.	Białopole	Białopole	211	Dobra	1624	odżelazianie
		Raciborowice	106	Dobra	1112	odżelazianie
2.	Chełm	Pokrówka	1005	Dobra	7530	odżelazianie
		Nowosiółki	1179	Dobra	6294	odżelazianie

3.	Dorohusk	Dorohusk	276,5	Dobra	3194	odżelazianie usuwanie amonowego jonu przez bakterie nitryfikacyjne
	Dorohusk	Rozkosz	79,5	Dobra	1300	odżelazianie
4.	Dubienka	Dubienka	97	Dobra	999	odżelazianie
		Skryhiczyn	17,3	Dobra	160	odżelazianie
		Rogatka	38,6	Dobra	751	odżelazianie
5.	Kamień	Kamień	180	Dobra	2185	odżelazianie
		Rudolfin	125	Dobra	612	odżelazianie
		Wolawce	126	Dobra	1188	odżelazianie wymiana jonowa (usuwanie azotanów)
6.	Leśniowice	Leśniowice	235	Dobra	1487	odżelazianie
		Rakofupy	66	Dobra	725	odżelazianie
		Kasiń	180	Dobra	979	odżelazianie
7.	Rejowiec Fabryczny	Wólka Kańska	120	Dobra	921	odżelazianie
		Liszno	190	Dobra	1474	odżelazianie
		Pawłów	190	Dobra	1429	odżelazianie/odmanganianie
8.	Ruda-Huta	Ruda Huta	315	Dobra	3093	odżelazianie wymiana jonowa – usuwanie amonowego jonu z wody
9.	Rejowiec	Hruszów	128,5	Dobra	924	odżelazianie/ lampa UV
		Marysin	156,2	Dobra	915	odżelazianie
		Niedziałowice	159,3	Dobra	649	odżelazianie
		Wereszcze	120,6	Dobra	1366	odżelazianie
10.	Sawin	Sawin	260	Dobra	2071	odżelazianie
		Bukowa Wielka	81,4	Dobra	856	odżelazianie
		Czułczyce	47,5	Dobra	527	odżelazianie
11.	Siedliszcze	Bezek	140	Dobra	975	odżelazianie
12.	Wierzbica	Wierzbica	575	Dobra	4005	odżelazianie/ lampa UV
		Wólka Tarnowska	59,6	Dobra	588	odżelazianie/ lampa UV
13.	Wojstawice	Wojstawice	276,4	Dobra	1076	odżelazianie
		Kukawka	65,5	Dobra	292	odżelazianie
		Huta	73,9	Dobra	384	odżelazianie
		Majdan Nowy	48	Dobra	295	odżelazianie
14.	Żmudź		228,7	Dobra	2350	wymiana jonowa (usuwanie azotanów)/ lampa UV – ujęcie Żmudź i ujęcie Wólka Leszczańska

Na terenie powiatu chełmskiego funkcjonują 34 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia, z których korzysta 90 % ludności powiatu. Część ludności zaopatrywana jest w wodę z „końcówek” sieci wodociągu powiatu hrubieszowskiego, krasnostawskiego i zamojskiego. Pozostali mieszkańcy korzystają z ujęć nieobjętych nadzorem.

Tabela 4. Stopień zwodociągowania gmin na terenie powiatu.

Lp.	Gmina	Liczba miejscowości zwodociągowanych w gminie	% ludności korzystającej z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia
1.	Chełm	45	90
2.	Białopole	15	98
3.	Dorohusk	17	78
4.	Dubienka	8	95
5.	Kamień	15	100
6.	Leśniowice	23	99
7.	Rejowiec Fabryczny	16	100
8.	Rejowiec	25	99
9.	Ruda-Huta	16	76
10.	Sawin	12	68
11.	Siedliszcze	34	98
12.	Wierzbica	27	100
13.	Wojstawice	24	63
14.	Żmudź	16	86

Stan sanitarno-higieniczny wodociągów zbiorowego zaopatrzenia był w większości dobry. Część zarządców ujęć wodociągowych prowadzi coroczne prace modernizacyjno-konserwacyjne, w przypadku części ujęć wydano decyzje na doprowadzenie do należytego stanu higieniczno-sanitarnego: WZZ Wereszcze, WZZ Rejowiec. Zakończono z pozytywnym wynikiem postępowania prowadzone od roku 2024 na WZZ Sawin. W roku sprawozdawczym PPIS w Chełmie nadzorem sanitarnym objął 7 indywidualnych ujęć wody zlokalizowanych na terenie powiatu. Ich charakterystykę przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Indywidualni ujęcia wody, jakość wody i procesy jej uzdatniania.

Lp.	Lokalizacja - gmina	Obiekt i jego lokalizacja	Ulica	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	Liczba ludności korzystającej z wody	Sposób uzdatniania/ dezynfekcji
1	Chełm	„Trzy Dęby” Sp. z o.o. 22 - 151 Janów	Lubelska 1	5	dobra	15	odżelazianie
2	Sawin	Szkoła Podstawowa w Wólce Petryłowskiej 22 - 107 Sawin, Petryłów 15		0,5	dobra	40	odżelazianie/ lampa UV

3	Siedliszcze	Zajazd Wiejskie Przymaki Chojno Nowe Drużynie 60A	-	1,0	dobra	4	odżelazianie
4	Ruda-Huta	Aqua East Polska Sp. z o.o. 22-100 Ruda-Huta,	Niepodległości 2	4	dobra	18	odżelazianie/ odmanganianie
5	Kamień	Zakład Produkcji Chrupek Czerniejów 2A 22-113 Kamień	-	0,5	dobra	4	-
6	Chełm	Ranczo Budrysa Strupin Duży 64A 22-100 Chełm	-	2	dobra	3	odżelazianie
7	Dorohusk	Ujęcie stacji paliw i lokalu gastronomicznego Brzeźno	Chełmska 13	0,5	dobra	1	odżelazianie

W roku 2025 nie prowadzono postępowań administracyjnych w sprawie doprowadzenia do należytego stanu higieniczno-sanitarnego ujęć indywidualnych. Jednocześnie z końcem roku dwa indywidualne ujęcia wody zostały wyłączone z eksploatacji: Indywidualne ujęcia wody Zakładu Produkcji Chrupek, Czerniejów 2A, 22-113 Kamień – obiekt został wyłączony z ewidencji PSSE w Chełmie, zarządca poinformował o zakończeniu prowadzenia działalności oraz Indywidualne ujęcie wody stacji paliw i lokalu gastronomicznego w Brzeźnie, ul. Chełmska 13, 22-174 Brzeźno – mieszkańcy zostali przełączeni do WZZ Rozkosz.

Dodatkowo nadzorem sanitarnym objęto 2 ujęcia indywidualne wykorzystujące wodę dla mniej niż 50 osób lub wytwarzających mniej niż 10 m³/d. Podmioty te posiadały uzgodniony z PPIS w Chełmie zakres badań wody oraz częstotliwość ich wykonania, wyniki badań były przekazywane do wiadomości PPIS w Chełmie celem wydawania oceny jakości wody. Ujęcia indywidualne objęto ewidencją na podstawie § 8 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Ocena jakości wody dostarczanej przez wodociągi

Woda dostarczana mieszkańcom powiatu chełmskiego w roku 2025 r. przez większość wodociągów zbiorowego zaopatrzenia była dobrej jakości, odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). W roku sprawozdawczym w dwóch wodociągach zbiorowego zaopatrzenia stwierdzono przekroczenia parametrów mikrobiologicznych, w związku z tym wydano dwie decyzje warunkowo dopuszczające wodę do spożycia przez ludzi (WZZ Rozkosz, WZZ Niedziałowice) oraz jedną decyzję stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia – WZZ Niedziałowice. Przekroczenia były spowodowane brakiem właściwego nadzoru nad technologią uzdatniania oraz niewłaściwą eksploatacją urządzeń

wchodzących w skład ujęcia oraz wyeksploatowanymi urządzeniami uzdatniającymi. Po przeprowadzeniu działań naprawczych przez zarządców wodociągów (tj. poinformowaniu konsumentów o braku przydatności wody do spożycia przez ludzi, przedłożeniu harmonogramu realizacji działań naprawczych, podjęciu działań naprawczych mających na celu doprowadzenie wody rozprowadzanej przez przedmiotowe ujęcie do jakości odpowiadającej wymaganiom higienicznym i zdrowotnym, zapewnieniu odbiorcom wody z przedmiotowego ujęcia możliwości korzystania z wody do spożycia o odpowiedniej jakości zdrowotnej) pobrano próbki kontrolne, w wyniku których zostały wydane pozytywne oceny jakości wody ww. wodociągów.

Laboratoria wykonujące badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków badania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykonywały: laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań wody, zatwierdzone przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Wszyscy zarządcy ww. obiektów posiadali uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Chełmie harmonogram wewnętrznej kontroli jakości wody. Wyniki były na bieżąco przekazywane do wiadomości PPIS w Chełmie.

Substancje promieniotwórcze w wodzie przeznaczonej do spożycia

W roku 2022 r. na wszystkich wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w powiecie chełmskim przeprowadzono kontrolny monitoring substancji promieniotwórczych, tj.: badania stężenia trytu oraz izotopów promieniotwórczych radu Ra-226 i Ra-228. Nie odnotowano w badanej wodzie przekroczeń stężeń wymienionych substancji promieniotwórczych. Kolejne badanie wymienionych substancji należy wykonać w 2027 r. Z uwagi na wyniki badań stężenia aktywności radonu przeprowadzonych w 2017 r., zgodnie z wymaganiami określonymi w części D załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia dla ludzi, badanie tego parametru wykonywane jest jeden raz na 10 lat, tj. w roku 2027. Na części wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w powiecie chełmskim przeprowadzono kontrolny monitoring stężenia aktywności radonu.

Kąpieliska

Na terenie Powiatu Chełmskiego sprawowano nadzór nad 9 kąpieliskami (Tabela 6.)

Tabela 6. Kąpieliska zorganizowane w 2025 r. na terenie powiatu chełmskiego.

Lp.	Akwen	Nazwa kąpieliska	właściciel	organizator
1	Żółtańce	Żółtańce	Gmina Chełm	Gmina Chełm
2	Staw	Staw	Gmina Chełm	Gmina Chełm
3	Husynne	Husynne	Gmina Dorohusk	Gmina Dorohusk
4	Dębowy Las	Dębowy Las	Gmina Żmudź	Gmina Żmudź
5	Natalin	Natalin	Gmina Kamień	Gmina Kamień
6	Maczuły	Maczuły	Gmina Leśniowice	Samorządowy Ośrodek Kultury w Leśniowicach

7	Majdan Zahorodyński	Majdan Zahorodyński	Urząd Miejski w Siedliszczu	Urząd Miejski w Siedliszczu
8	Starosiele	Dubienka	Gmina Dubienka	Gmina Dubienka
9	Biały Rów	Biały Rów	Gmina Rejowiec	Gmina Rejowiec

Na początku roku 2025 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chełmie wpłynęło do zaopiniowania 9 projektów uchwał Rad Gmin w sprawie wykazów kąpielisk w roku 2025 oraz określenia sezonu kąpielowego wraz z dokumentacją. Po analizie całości złożonej dokumentacji Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie zaopiniował pozytywnie wszystkie przedłożone uchwały. W porozumieniu z PPIS w Chełmie ustalono harmonogram pobierania próbek wody z kąpielisk w ilości oraz terminach zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach urzędowej kontroli prowadzonej przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej pobrano próbki wody z ww. kąpielisk, których badania wykonał Oddział Laboratoryjny PSSE w Chełmie. Kolejne trzy badania w trakcie trwania sezonu kąpielowego w ramach kontroli wewnętrznej wykonane były na zlecenie organizatora również przez PSSE w Chełmie. Wszystkie próbki pobrane były zgodnie z ustalonymi terminami, a jakość wody spełniała wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (Dz.U. z 2019 r., poz. 255).

Na podstawie sprawozdań z badań wody PPIS w Chełmie wydał 36 pozytywnych bieżących ocen jakości wody w kąpielisku oraz dziewięć ocen sezonowych, w których również uwzględniono aktualną klasyfikację wody kąpielisk. Informacje o przydatności wody do kąpeli w przedmiotowych kąpieliskach były na bieżąco udostępniane organizatorom kąpielisk, publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej PSSE w Chełmie oraz ogólnopolskim serwisie kąpieliskowym prowadzonym przez Główny Inspektorat Sanitarny. Stan sanitarny i porządkowy plaż przy kąpieliskach w trakcie kontroli podczas sezonu kąpieliskowego nie budził zastrzeżeń.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Pod nadzorem sanitarnym na terenie powiatu znajdowały się następujące grupy obiektów użyteczności publicznej:

Tabela 7. Grupy obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu chełmskiego w 2025r.

Lp.	Nazwa grup obiektów	Ilość obiektów w grupie	Ilość przeprowadzonych kontroli w 2025 r.	Obiekty ze złym stanem sanitarnym na koniec 2025 r.
1.	Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej	23	26	0
2.	Pralnie	2	2	0
3.	Hotele i obiekty noclegowe	26	11	0
4.	Cmentarze	35	19	0
5.	Obiekty sportowe i kluby sportowe	1	1	0
6.	Apteki i hurtownie farm.	17	10	0

7.	Dworce, przystanki i stacje PKP	6	6	0
8.	Inne	52	45	0
Razem:		161	162	0

Stan higieniczno-sanitarny obiektów użyteczności publicznej w 2025 r. był dobry. W 2025 r. prowadzono dwa postępowania administracyjne w grupie obiektów użyteczności publicznej. Postępowania dotyczyły stwierdzonych w trakcie kontroli niezgodności proceduralnych ze stanem faktycznym w obiektach świadczących usługi fryzjerskie. Dodatkowo jedno postępowanie prowadzono w związku ze zgłoszeniem interwencyjnym dotyczącym naruszania zasad porządku domowego i współżycia społecznego w mieszkaniu gminnym

w m. Marysín gm. Rejowiec. Wszystkie postępowania zostały zakończone.

Realizując zadania w zakresie higieny komunalnej w ramach nadzoru sanitarnego na terenie powiatu chełmskiego przeprowadzono 162 kontrole sanitarne, wydano 3 decyzje merytoryczne, 4 decyzje dotyczące opłat za czynności kontrolne, 178 decyzji dot. ekshumacji oraz przewozu zwłok i szczątków ludzkich oraz 9 postanowień na sprowadzenie zwłok i szczątków ludzkich.

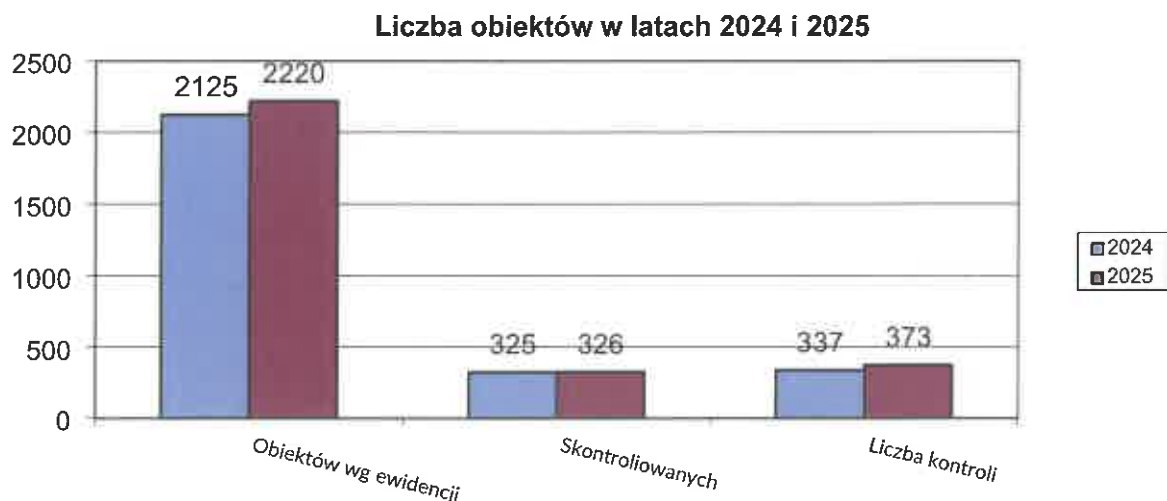
Podsumowanie

Biorąc pod uwagę wyniki kontroli poszczególnych grup obiektów znajdujących się na omawianym terenie należy stwierdzić, iż stan higieniczno-sanitarny ciągle ulega poprawie. Dotyczy to również stanu ujęć wody oraz jakości wody, która jest przez nie ujmowana i dystrybuowana do odbiorców. Wpływ na to ma większa świadomość osób zarządzających poszczególnymi obiektami oraz prowadzone prace remontowe i inwestycyjne.

Biorąc pod uwagę przygraniczne położenie powiatu chełmskiego istnieje konieczność dalszej współpracy z zarządcami ww. ujęć w zakresie zabezpieczenia wodociągów przed dostępem osób nieuprawnionych w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

IV. Higiena Żywności i Żywnienia

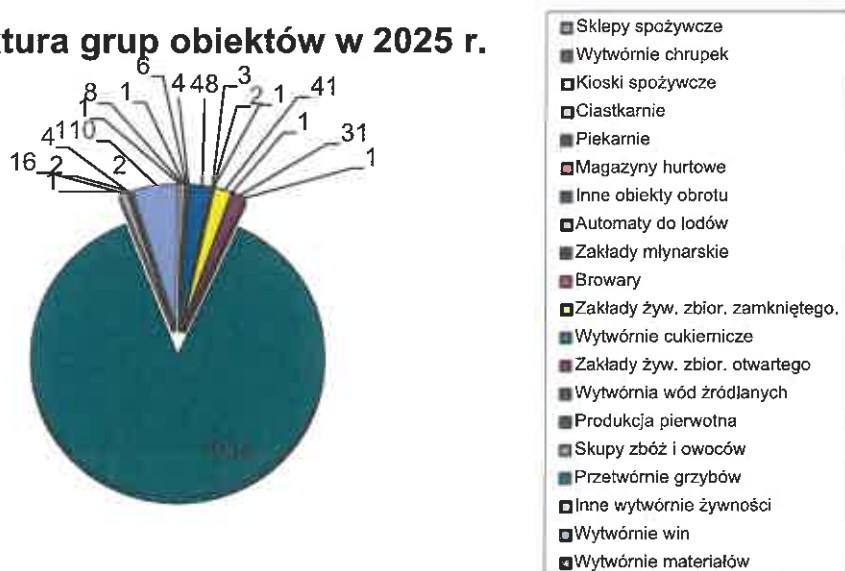
Głównym zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia oraz nad materiałami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością jest sprawdzanie czy przedsiębiorcy sektora spożywczego odpowiedzialni za bezpieczeństwo żywności spełniają wymagania obowiązujących przepisów, których celem jest ochrona i zapewnienie zdrowia i życia człowieka. Realizując swoje zadania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie w 2025 roku nadzorował 2220 obiektów żywnościowo - żywnościowych na terenie powiatu chełmskiego.

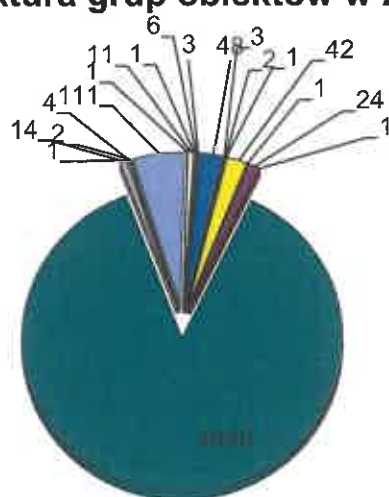
Wykres 8. Liczba obiektów żywnościowo – żywnościowych w 2025 r. w porównaniu z 2024 r.

Jak wynika z wyżej przedstawionego wykresu liczba obiektów w roku 2025 wzrosła w stosunku do roku ubiegłego łącznie o 95 obiektów głównie za sprawą obiektów produkcji pierwotnej. W ciągu ubiegłego roku, na terenie powiatu chełmskiego, skontrolowano 326 obiektów żywnościowo – żywnościowych i przedmiotów użytku, przeprowadzając w nich 373 kontrole sanitarne. Strukturę nadzorowanych obiektów przedstawiono na niżej zamieszczonym diagramie.

Struktura grup obiektów w 2025 r.

Struktura grup obiektów w 2024 r.

Wykres 9. Struktura nadzorowanych obiektów

Najliczniejszą grupę obiektów powiatu chełmskiego stanowiły sklepy spożywczo - przemysłowe i było ich - 110, zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego - 41, inne obiekty obrotu żywnością - 48, zakłady żywienia zbiorowego otwartego - 31, kioski spożywcze - 8. Do zakładów produkcyjnych należały m.in.: piekarnie - 6, ciastkarnia, automaty do lodów - 3, browar, inne wytwórnie żywności - 4, hurtownie - 4, zakłady przetwórstwa zbożowo - młynarskiego - 2, wytwórnia wód źródłanych, zakład cukierniczy, przetwórnica grzybów, wytwórnia chrupek oraz zakłady produkcji pierwotnej - 1934 /plantacje malin, truskawek, borówki, zbóż, warzyw i innych produktów/ i skupy owoców i zbóż - 16.

Nadzorem objęto też 2 zakłady produkcji materiałów do kontaktu z żywnością.

Zgodnie z art. 5 rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 29 kwietnia 2004r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30 kwietnia 2004r., str. 1 Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13,t. 34, str. 319) przedsiębiorstwa sektora spożywczego opracowują, wykonują i utrzymują stałą procedurę lub procedury na podstawie zasad HACCP, a według art. 17 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd do spraw bezpieczeństwa żywności (Dz. u. UE nr 31 z 1 lutego 2002r., str.1-24) podmioty działające na rynku spożywczym i pasz zapewniają na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji zgodność z wymogami prawa żywnościowego.

W 2025 r. w ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzono 373 kontrole i rekontrole, w tym 4 kontrole interwencyjne i 9 kontroli tematycznych. Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami było nieprzestrzeganie instrukcji GHP/GMP oraz procedur systemu HACCP tj.:

- ☒ zły stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu;
- ☒ wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości;

- ☒ brak wpisów w rejestrach z prowadzonego monitoringu wyznaczonych w dokumentacji HACCP Krytycznych Punktów Kontroli oraz Punktów Kontroli.

Celem poprawy stanu sanitarnego stosowano wobec przedsiębiorców nieprzestrzegających wymagań obowiązujących przepisów sankcje wynikające z uprawnień Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wydano:

- ☒ 14 decyzji administracyjnych, w tym: 9 decyzji nakazowych, 1 decyzję przedłużającą, 1 decyzję wycofania z obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej, 3 decyzje unieruchomienia. Wydano też 24 decyzje zatwierdzenia obiektów;
- ☒ nałożono 5 mandatów na sumę 1400,00zł.

Jakość zdrowotna środków spożywczych i przedmiotów użytku

Ocenę bezpieczeństwa żywności i materiałów do kontaktu ze środkami spożywczymi przeprowadzały akredytowane laboratoria funkcjonujące w Zintegrowanym Systemie Badania Żywności dla województwa lubelskiego. Badania mikrobiologiczne przeprowadzało laboratorium PSSE w Chełmie, posiadające certyfikat akredytacyjny PCA. Pozostałe parametry, jak: wykrywanie organizmów genetycznie modyfikowanych, substancji dodatkowych, pestycydów, lekooporność i napromieniania żywności przeprowadzały laboratoria spoza województwa lubelskiego wytypowane przez Główny Inspektorat Sanitarny. Do badań laboratoryjnych z terenu powiatu pobrano w ramach urzędowej kontroli żywności 11 próbek środków spożywczych, w tym 5 próbek wody źródlanej niegazowanej, 1 próbkę kawy w kapsułkach, 1 mus owocowy „Kubuś”, 1 próbkę truskawek bezpośrednio od producenta, 1 wino z zarejestrowanej w powiecie winiarni, 1 próbkę ryby świeżej (pstrąg – pochodzącej z łowiska), 1 próbkę kaszki kukurydzianej pobranej bezpośrednio od producenta chrupiącej przekąski. Próbkę nie były kwestionowane.

Żywnienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty

W roku 2025 żywnienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty regulowane było przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016 r. poz.1154) oraz przestrzeganiem zasad racjonalnego żywienia.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono w placówkach oświatowych 3 oceny sposobu żywienia metodą punktową według Starzyńskiej.

W metodzie punktowej brano pod uwagę ilość posiłków w ciągu dnia, częstotliwość spożycia mleka i serów, warzyw i owoców, pieczywa razowego, kasz i warzyw strączkowych.

Żywnienie w tych placówkach oceniono jako dobre, zasadniczo bez większych błędów. Środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty spełniały wymagania dla danej grupy wiekowej, które wynikały z aktualnych norm żywienia. Potrawy sporządzane były z naturalnych składników, bez użycia koncentratów, z ograniczeniami soli, tłuszczów zwierzęcych, cukru. Uwzględniały porcje ryby, dodatki owocowo-warzywne i odpowiednie techniki sporządzania. W trakcie sprawowanego nadzoru nad wypoczynkiem letnim w stołówkach na koloniach, półkoloniach i obozach

kontrolowano przestrzeganie wytycznych GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży. Weryfikowano czy osoby odpowiedzialne wdrożyły w swoich zakładach zalecenia rekomendowane m.in. przez Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczące zachowania higieny zarówno przez pracowników, jak i dzieci.

System Wczesnego Ostrzeżenia o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt RASFF

W roku 2025 otrzymano w systemie RASFF 19 powiadomień, w tym alarmowych - 1, informacyjnych w celu zwrócenia uwagi - 16, informacyjnych w celu podjęcia działań - 2.

W związku z tym prowadzono postępowania wyjaśniające. Najwięcej otrzymanych powiadomień dotyczyło:

- ❑ stwierdzenia pozostałości leku weterynaryjnego – benzimidazolu;
- ❑ stwierdzenia obecności Salmonella Enteritidis;
- ❑ obecności Salmonella sp. w sezamie KRESTO;
- ❑ stwierdzenia przekroczenia NDP ochratoksyny A w produkcie pn. „Rodzynki kresto”;
- ❑ wysokiego poziomu lotnych substancji organicznych z produktu pn. Dalmatian Cots Silicone plate set;
- ❑ stwierdzenia ciała obcego plastiku w wyrobie Zajączek z polewy o smaku kakaowo-mlecznym;
- ❑ przekroczenia NDP pozostałości pestycydu – antrachinonu w herbacie czarnej pn. YUNNAN Herbata czarna, liściasta;
- ❑ stwierdzenia obecności Salmonella spp. w badaniach właścicielskich próbek skrzydełek z kurczaka;
- ❑ stwierdzenia fenpropatryny w produkcie pn. Rodzynki;
- ❑ obecności Salmonella Infantis;
- ❑ poziomu pestycydu antrachinonu w produkcie pn. Black Leaf Tea;
- ❑ obecności bakterii Salmonella Enteritidis w produkcie pn. „Proszek z całych jaj 100%”;
- ❑ wykrycia obecności Salmonella Kentucky w 25 g 1 z 5 próbek produktu pn. „Bazylija suszona”;
- ❑ przekroczenia NDP ochratoksyny A w mące żytniej Typ 720 to ta!;
- ❑ stwierdzenia ciała obcego (fragmenty tworzywa sztucznego lub szkła) w produkcie pn. „Twaróg na sernik”;
- ❑ wykrycia obecności DNA specyficznego dla werotoksycznych Escherichia coli (STEC), wytwarzającej toksynę Shiga w próbce środka spożywczego o nazwie: Metka cebulowa, kiełbasa surowa”;
- ❑ stwierdzenia niewłaściwych cech organoleptycznych tj. obcego, chemicznego zapachu w produkcie pn. „Rodzynki sułtańskie Bakalland”;
- ❑ obecności glutenu w chrupkach kukurydzianych pn. Tygryski chrup;
- ❑ przekroczenia alkaloidów pirolizydynowych.

Podsumowanie

Łączna liczba obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Żywności i Żywnienia w 2025 r. w stosunku do 2024 r. nieznacznie wzrosła -2125/2220. Zdecydowaną większość stanowili producenci pierwotni, co wynika z prowadzonych działań edukacyjnych wśród rolników. Najliczniejszą grupę obiektów powiatu chełmskiego stanowiły sklepy spożywczo - przemysłowe - 110 oraz zakłady produkcji pierwotnej - 1934 /plantacje malin, truskawek, borówki, zbóż, warzyw/. Liczba obiektów skontrolowanych pozostaje na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym. Realizacja harmonogramu kontroli była na poziomie 92,16 %.

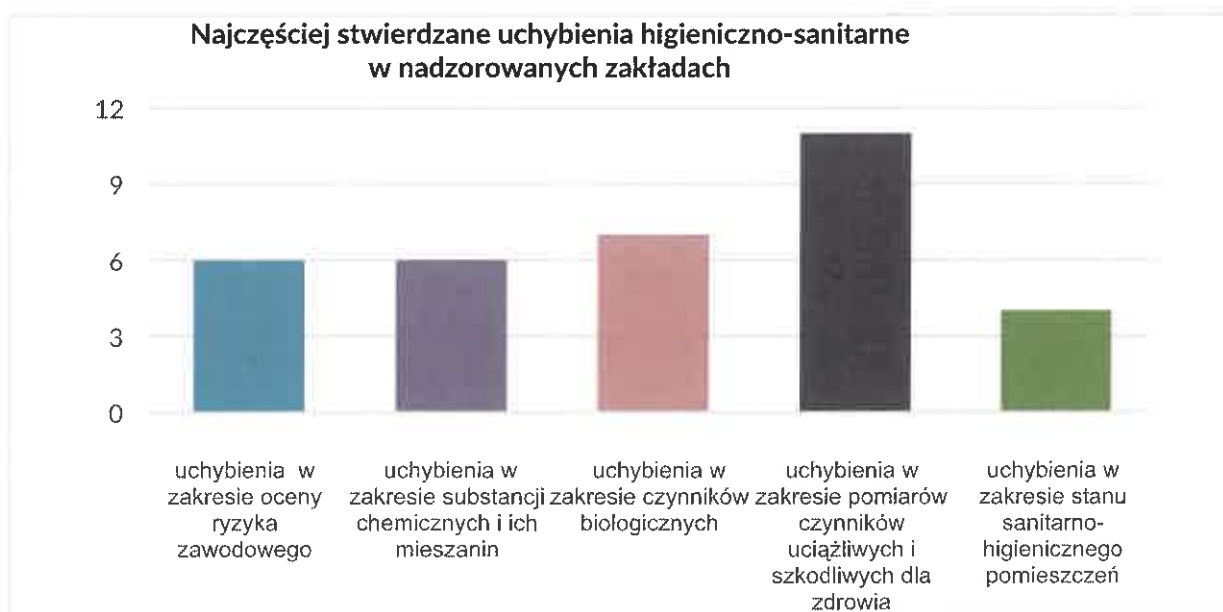
Niewykonanie zaplanowanych kontroli związane było głównie z likwidacją lub zawieszeniem prowadzonej działalności. Liczba działań represyjnych uległa zmniejszeniu, co wynika z nieznacznej poprawy stanu sanitarnego zakładów.

W trakcie sprawowanego nadzoru pracownicy Sekcji prowadzili działania informacyjno-edukacyjne dla przedsiębiorców prowadzących działalność na podległym terenie.

V. Higiena środowiska pracy i nadzór nad chemikaliami

W obszarze pionu higieny pracy i nadzoru nad chemikaliami w 2025 r. intensyfikowano działania w celu zapobiegania powstawaniu chorób, szczególnie chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego w oparciu o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia. W ramach nadzoru nad warunkami środowiska pracy i warunkami higieniczno-sanitarnymi skontrolowano 41 zakładów pracy, zatrudniających 1143 pracowników, w których przeprowadzono 51 kontroli, w tym:

- ☐ 20 kontroli w zakresie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami,
- ☐ 11 kontroli w zakresie nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy,
- ☐ 11 kontroli w zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi,
- ☐ 12 kontroli w zakresie nadzoru nad substancjami, mieszaninami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym,
- ☐ 7 kontroli w zakresie nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3.

Wykres 10. Najczęściej stwierdzane uchybienia sanitarno-higieniczne w nadzorowanych zakładach w 2025 roku.

W wyniku przeprowadzonych kontroli warunków pracy i higieniczno-sanitarnych wydano 14 decyzji administracyjnych.

Poprawę warunków sanitarno-higienicznych uzyskano dla 28 pracowników zatrudnionych w 8 zakładach poprzez:

- 1) ograniczenie narażenia pracowników na ponadnormatywny hałas oraz drgania mechaniczne działające miejscowo na organizm człowieka na stanowiskach pracy,
- 2) wyznaczenie i oznakowanie stref narażenia na ponadnormatywny hałas,
- 3) dokonanie pomiarów czynników uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy,
- 4) zapewnienie lub doprowadzenie do należytego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w zakładach pracy,
- 5) doprowadzenie do należytego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń pracy,
- 6) zapewnienie na stanowiskach pracy oświetlenia dostosowanego do wymagań określonych w Polskiej Normie,
- 7) dokonanie weryfikacji i aktualizacji zagrożeń wskazanych w ocenach ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy poprzez uwzględnienie występujących czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy, odpowiednie szacowanie występujących zagrożeń i zapewnienie pracownikom właściwych środków profilaktycznych,
- 8) dokonanie przeglądów kominowych i wentylacyjnych w zakładzie.

W zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przez pracodawców ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, rozporządzenia REACH, rozporządzenia CLP, skontrolowano warunki przechowywania substancji chemicznych i ich mieszanin, oznakowanie opakowań i zbiorników tych substancji stosowanych w procesach technologicznych. Sprawdzone również, czy w zakładach pracy znajdują się prawidłowo sporządzone karty charakterystyki stosowanych środków chemicznych oraz czy pracownikom zapewniono dostęp do ich treści. Podczas przeprowadzonych kontroli w zakładach pracy stwierdzono uchybienia, na które Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie wydał 6 decyzji. W 2 zakładach stwierdzono brak lub nieaktualny spis stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin stwarzających zagrożenie oraz brak kart charakterystyki stosowanych substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie. W 4 podmiotach stwierdzono również brak lub niepełną ocenę ryzyka zawodowego w zakresie narażenia pracowników na czynniki chemiczne. Prowadzony monitoring realizacji nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wykazał usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i zastosowanie się do wskazanych zaleceń. Ponadto w ramach egzekwowania wymogów prawa w zakresie wprowadzania do obrotu stwarzających zagrożenie substancji chemicznych i ich mieszanin poddano ocenie zgodność kart charakterystyki oraz oznakowania opakowań z obowiązującymi przepisami prawnymi. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W 2025 r. realizowano zharmonizowany wspólnotowy projekt REACH-EN-FORCE 13 dotyczący sprzedaży online substancji, ich mieszanin oraz wyrobów. W związku z realizacją projektu przeprowadzono 1 kontrolę w podmiocie, który wprowadzał do obrotu produkt chemiczny. Podczas kontroli stwierdzono, że podmiot dokonywał sprzedaży on-line za pośrednictwem portalu allegro.pl substancję chemiczną niezgodnie z obowiązującymi przepisami. Stwierdzono brak sporządzonej karty charakterystyki oraz nieprawidłowe

oznakowanie substancji chemicznej. Podmiot ukarano mandatem karnym w wysokości 500 zł.

W 2025 roku w ramach egzekwowania wymogów prawa w zakresie stosowania produktów biobójczych w działalności zawodowej przeprowadzono 3 kontrole. W zakresie udostępniania produktów biobójczych przeprowadzono 8 kontroli w 8 podmiotach.

W 2025r. przeprowadzono kontrole realizacji warunków pozwolenia przez udostępniających na rynku produkty biobójcze przeznaczone wyłącznie dla użytkowników profesjonalnych, produktów biobójczych przeznaczonych do konserwacji drewna oraz materiałów budowlanych z uwzględnieniem zarówno produktów do zastosowań profesjonalnych, jak i nieprofesjonalnych, dostępnych w sprzedaży stacjonarnej i internetowej oraz produktów biobójczych stosowanych w higienie weterynaryjnej z uwzględnieniem zarówno produktów przeznaczonych dla zwierząt domowych, jak i hodowlanych, dostępnych w sprzedaży stacjonarnej i internetowej. Przeprowadzono kontrole u 6 dystrybutorów, podczas których skontrolowano 9 produktów biobójczych. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przeprowadzono również 1 kontrolę interwencyjną w zakresie produktów biobójczych. Kontrola potwierdziła zgłaszane nieprawidłowości, w związku z czym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie podjął odpowiednie działania eliminujące stwierdzone nieprawidłowości.

W 2025 r. w ramach prowadzonego nadzoru nad detergentami przeprowadzono 5 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli, nie stwierdzono nieprawidłowości w tym obszarze.

W zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi w 2025 r. przeprowadzono 1 kontrolę u podmiotu odpowiedzialnego za wprowadzanie do obrotu produktów kosmetycznych za pomocą platform internetowych. Podczas przeprowadzonej kontroli dokonano 2 ocen oznakowań opakowań jednostkowych produktów kosmetycznych. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie udostępniania na rynku produktów kosmetycznych.

W związku z notyfikacją z systemu Safety Gate w zakresie zanieczyszczenia mikrobiologicznego produktu kosmetycznego przeprowadzono monitoring stron internetowych oferujących produkty kosmetyczne. Podczas przeglądu ofert aukcji nie znaleziono podmiotów znajdujących się na terenie powiatu chełmskiego, które wprowadzały do obrotu kwestionowany produkt.

W 2025 r. w ramach prowadzonych działań związanych z nadzorem nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 przeprowadzono 6 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3.

W ramach działań monitorowania rynku prekursorów narkotykowych zbierano informacje od dystrybutorów o podmiotach nabywających prekursory narkotykowe oraz sprzedawanych ilościach tych środków chemicznych. Weryfikowano również, w jakim celu dokonano zakupu prekursorów.

W zakresie nadzoru nad szkodliwymi czynnikami rakotwórczymi, mutagennymi lub reprotoksycznymi w środowisku pracy przeprowadzono 8 kontroli. W wyniku podjętych działań stwierdzono, że 187 osób (w tym 78 kobiet i 109 mężczyzn) pracowało w narażeniu na działanie czynników lub procesów rakotwórczych, mutagennych lub reprotoksycznych. Kontrola w 2 zakładach pracy wykazała uchybienia we wskazanym zakresie. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie wydał 5 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w określonym terminie.

W zakresie nadzoru nad substancjami, mieszaninami, czynnikami, procesami rakotwórczymi, mutagennymi lub reprotoksycznymi przypominano pracodawcom o obowiązku przekazywania corocznie do dnia 15 stycznia właściwemu PWIS i PIP informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub w procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym. W zakładach pracy przekazywano m.in. wytyczne dla pracodawców, pracowników i służb związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy dotyczące pyłów drewna. Ponadto na bieżąco według potrzeb pracodawców udzielano odpowiednich wyjaśnień i pomocy w wypełnianiu obowiązków wynikających z tego rozporządzenia.

W 2025 r. prowadzono nadzór nad warunkami pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest. Przeprowadzono 1 kontrolę w trakcie prac polegających na zabezpieczaniu, usuwaniu oraz transporcie wyrobów zawierających azbest (płyt cementowo-azbestowych pokryć dachowych (eternit płaski i falisty). Prace w kontakcie z azbestem wykonywało 3 pracowników (mężczyzn). W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień dotyczących warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest.

W 2025 roku skontrolowano 11 zakładów pracy w zakresie nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi w środowisku pracy. Przeprowadzono 11 kontroli. W wyniku podjętych działań stwierdzono, że w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne pracuje 597 osób (w tym narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne zakwalifikowane do 3 grupy zagrożenia było 403 osoby). W wyniku przeprowadzonych kontroli w 4 zakładach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie szkodliwych czynników biologicznych. Uchybienia dotyczyły braku wymaganych przepisami prawa informacji w zakresie czynników biologicznych w ocenie ryzyka zawodowego, braku rejestru prac narażających pracowników na szkodliwe działanie czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 grupy zagrożenia oraz rejestru pracowników narażonych na szkodliwe działanie czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 grupy zagrożenia, braku procedur po ekspozycyjnych, nie zapewnienia pracownikowi narażonemu na stanowisku pracy na działanie szkodliwych czynników biologicznych prania odzieży roboczej, nie zapewnienia pracownikowi środka do dezynfekcji rąk oraz repelentu przeciwko kleszczom.

Podczas prowadzonych kontroli bieżących informowano pracodawców o obowiązku ochrony zdrowia i życia pracowników przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki oraz profilaktycznej ochrony zdrowia niezbędnej z uwagi na warunki wykonywania pracy i czynniki występujące w środowisku pracy ze szczególnym zwróceniem uwagi na skuteczną ochronę pracowników przed zakażeniem szkodliwymi czynnikami biologicznymi. Informowano również

o regulacjach prawnych w sprawie szczepień pracowniczych.

Przekazywano materiały informacyjne dotyczące profilaktycznych szczepień ochronnych (m. in. HCV, HBV, KZM, wirusy grypy), profilaktyki zagrożeń biologicznych, materiały informacyjne w zakresie nadmiernej antybiotykoterapii.

Na stronie internetowej Stacji zamieszczono Komunikat w sprawie zwalczania wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) u dzikich ptaków na terenie powiatu chełmskiego oraz materiały informacyjne dotyczące grypy ptasiej. Ponadto zachęcano pracodawców do profilaktyki i zaszczepienia wszystkich pracowników a szczególnie osoby

mające bezpośredni kontakt z drobiem a także przekazywano do zapoznania się z materiałami edukacyjno-informacyjnymi: „Grypa ptaków Informacja dla populacji ogólnej oraz osób zawodowo narażonych na kontakt z chorymi zwierzętami”, „Wytyczne dla hodowców/właścicieli i pracowników ferm zwierząt oraz dla osób mających kontakt ze zwierzętami wrażliwymi na zakażenie wirusami grypy ptaków – przed sezonem infekcyjnym”, „Wspólne zalecenia GIS, GIW, DIMP i DCIOP-PIB na temat działań, których celem jest ochrona osób, w tym pracowników, zawodowo narażonych na kontakt z wysoce zjadliwymi wirusami grypy ptaków”, ulotka „Grypie można zapobiec”.

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru nad zakładami pracy informowano o polskiej edycji kampanii „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy. Dźwigaj z głową”, koordynowanej przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy. Jednocześnie informowano o rozpoczętej kolejnej kampanii na rzecz zdrowego miejsca pracy pt. „Bezpieczna i zdrowa praca w epoce cyfrowej” prowadzonej przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA). Wskazywano dane, linki dotyczące możliwości uzyskania szczegółowych informacji nt. prowadzonych działań oraz dostępności materiałów promocyjnych. Na stronach Stacji zamieszczono broszurę dotyczącą Strategii dla bezpieczeństwa i zdrowia w zautomatyzowanym świecie.

Przekazywano pracodawcom informacje i wskazywano przepisy prawne w zakresie narażenia na radon w pomieszczeniach oraz związanych z narażeniem na radon zagrożeń dla zdrowia, na temat znaczenia przeprowadzania pomiarów radonu oraz na temat dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu występujących stężeń radonu. Zamieszczano w protokołach linki do stron internetowych zawierających informacje w powyższym zakresie. Na stronie internetowej Stacji udostępnione są informacje dotyczące Projektu edukacyjnego „Poznaj Radon” przygotowanego przez Państwową Agencję Atomistyki.

Podczas prowadzonego bieżącego nadzoru nad zakładami pracy prowadzono szeroko zakrojoną działalność edukacyjno-informacyjną w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (m.in. ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, środków profilaktycznych, w tym środków ochrony indywidualnej, ergonomii stanowisk pracy, szczególnie wyposażonych w monitory ekranowe, wymagań higienicznych pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych).

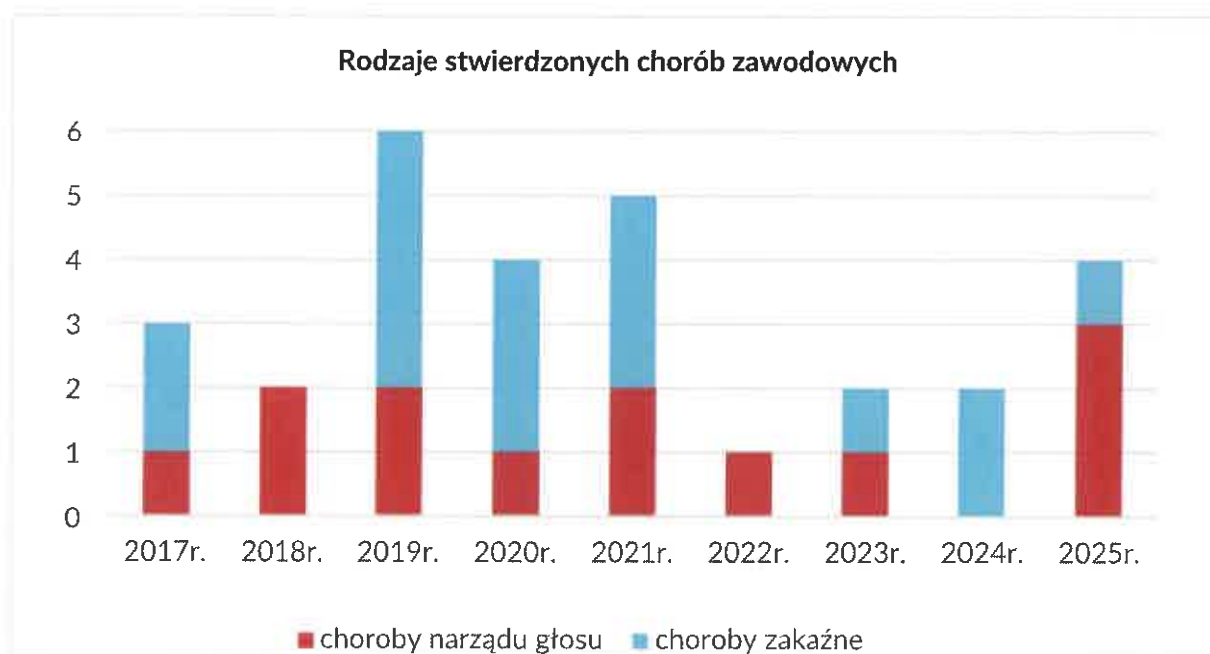
Podczas bieżącej pracy udzielano wszelkich niezbędnych wyjaśnień pracodawcom, którzy zgłaszali zapytania dotyczące problemów interpretacyjnych przepisów prawnych. Wskazywano również materiały oraz strony internetowe dostarczające niezbędne informacje.

Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami monitorowała sytuację epidemiologiczną w zakresie używania środków zastępczych oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych, w tym: zbierała i analizowała dane statystyczne, dotyczące epidemiologii. W zakresie zgłaszania zatruć środkami zastępczymi prowadzona jest współpraca m.in. z Prezesem Oddziału Terenowego Kolegium Lekarzy Rodzinnych. W 2025 r. nie odnotowano na terenie nadzorowanym przez tutejszą Stację przypadków zatruć środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Praca w środowisku, w którym występują czynniki szkodliwe dla zdrowia może prowadzić do powstania stanów chorobowych o etiologii zawodowej. W 2025 roku w zakładach na terenie powiatu stwierdzono 4 przypadki choroby zawodowej.

Wykres 11. Ilość stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2017-2025.

Wykres 12. Rodzaje stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2017-2025.

Podsumowanie

W celu zapewnienia bezpieczeństwa środowiska pracy w zakładach pracy konieczne jest:

- ☒ monitorowanie wykonania zaleceń pokontrolnych mających na celu usunięcie nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli zakładów pracy,
- ☒ podejmowanie dalszych działań niezbędnych do ograniczenia narażenia pracowników na czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy, celem zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu tych czynników na zdrowie pracowników, mając na uwadze przeciwdziałanie powstawaniu chorób zawodowych,

- ☐ zwiększenie prowadzonych działań edukacyjno-informacyjnych wśród pracodawców dotyczących wzmocnienia bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem czynników reprotoksycznych i azbestu,
- ☐ kontynuowanie upowszechniania specjalistycznej wiedzy o zagrożeniach występujących w środowisku pracy podczas prowadzenia bieżących kontroli sanitarnych,
- ☐ podejmowania działań zmierzających do zwiększenia wdrożenia środków profilaktycznych przez pracodawców w zakresie szczepień ochronnych pracowników,
- ☐ podejmowanie dalszych działań, w tym udzielania porad i przekazywania informacji, w celu zapewnienia wywiązywania się pracodawców z obowiązków wynikających z art. 23c ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe, podnoszenie świadomości pracodawców o zagrożeniach związanych z narażeniem na radon w pomieszczeniach pracy.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa produktów chemicznych (substancji i ich mieszanin chemicznych, produktów biobójczych, produktów kosmetycznych) oraz przeciwdziałania zagrożeniom zdrowia publicznego konieczne jest:

- ☐ kontynuacja wzmocnienia nadzoru nad substancjami i ich mieszaninami, produktami biobójczymi oraz kosmetykami w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego pracowników i konsumentów,
- ☐ dalszy stały monitoring rynku, sprzedaży stacjonarnej i internetowej produktów chemicznych w celu eliminowania produktów, które nie są zgodne z obowiązującymi przepisami a przez to stwarzają zagrożenie życia i zdrowia,
- ☐ kontynuacja monitoringu zatruc środków zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi (NSP) oraz współpracy z podmiotami leczniczymi,
- ☐ podejmowanie działań mających na celu ochronę zdrowia publicznego i przeciwdziałaniu narkomanii, kontynuacja nadzoru przestrzegania przepisów zakazujących wytwarzania, przewozu oraz wprowadzania do obrotu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

VI. Stan sanitarny zakładów nauczania i wychowania

W 2025 roku na terenie powiatu chełmskiego objęto nadzorem sanitarnym 56 placówek (żłobek, 11 przedszkoli/punktów przedszkolnych, 29 szkół podstawowych, 4 zespoły szkolno-przedszkolne, 2 specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, 3 szkoły ponadpodstawowe, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, placówkę wsparcia dziennego, 3 poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodek kultury). Działalność rozpoczęła placówka - Niepubliczne Przedszkole w Świąticy.

Na terenie 15 gmin, w ramach nadzoru sanitarnego skontrolowano 46 placówkach oświatowych, w których przeprowadzono 63 kontrole, w tym: 44 kontrole bieżące, kontrolę interwencyjną, 2 kontrole sprawdzające oraz 16 kontroli tematycznych.

Nieprawidłowości w zakresie złego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń oraz niedoświetlenia w salach zajęć zostały stwierdzone w 2 placówkach, wydano 2 decyzje administracyjne. W Szkole Podstawowej

w Kamieniu nieprawidłowości usunięto, postępowanie administracyjne zakończone.

W placówkach nauczania i wychowania dodatkowo prowadzone były działania kontrolne dot. oceny dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii oraz oceny obciążenia uczniów tornistrami szkolnymi na rzecz eliminacji ryzyka rozwoju wad postawy u dzieci i młodzieży. Wykonano pomiary 951 stanowisk w 27 szkołach podstawowych oraz 75 stanowisk w 2 przedszkolach. W placówkach tych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Badaniem dot. oceny obciążenia uczniów tornistrami szkolnymi objęto 428 uczniów w 9 szkołach podstawowych. U 11% przebadanych uczniów stwierdzono nadmierne (powyżej 15% masy ciała) obciążenie tornistrami. Wynikało z wyposażenia tornistra nieadekwatnie do potrzeb oraz posiadaniem zbyt ciężkich tornistrów bez wyposażenia.

Podsumowanie

W związku z prowadzonymi pracami remontowymi w stan placówek systematycznie ulega poprawie.

Ważnym aspektem jest zapewnienie właściwego natężenia oświetlenia w szkołach zgodnego z wymaganiami Polskiej Normy PN-EN 12464-1:2022. Przeprowadzone kontrole w tym zakresie wykazały niedoświetlenie.

VII. Działalność opiniodawcza i kontrolna w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Wykonanie zadań w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizowane było poprzez kontrolę przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w opiniowanej dokumentacji projektowej, dokumentacji lokalizacji inwestycji oraz uczestnictwa w odbiorach obiektów budowlanych.

W 2025 r. wydano łącznie 110 opinii sanitarnych, które dotyczyły:

- ☒ 13 dokumentacji projektowych,
- ☒ 3 wniosków o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- ☒ 49 wniosków o konieczności wydania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i jego zakresu,
- ☒ 4 uzgodnień warunków realizacji przedsięwzięcia (raport),
- ☒ 26 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- ☒ 13 uzgodnień dot. projektu dokumentu wraz z prognozą strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- ☒ 2 opinie sanitarne dotyczące warunków w obiektach HDiM (przedszkole, szkoła podstawowa).

W roku 2025 wydano 27 decyzji opłatowych.

Ponadto uczestniczono w 11 odbiorach obiektów budowlanych oraz przeprowadzono 1 wizję obiektu.

Przeanalizowano 354 projekty decyzji o warunkach zabudowy.

Podsumowanie

W 2025 r. liczba wszystkich przeprowadzonych kontroli przez Sekcję Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego jest na poziomie niższym w stosunku do roku 2024 z uwagi na mniejszą ilość zgłaszanych inwestycji. Natomiast zauważono tendencje wzrostową, co do liczby wydanych opinii uzgadniających dokumentacje projektowe

w zakresie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych tj. w oparciu o art. 3 pkt. 2 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz liczby opinii i decyzji o spełnieniu wymagań higienicznych i zdrowotnych tj. w oparciu o art. 3 pkt. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Odnotowano znaczący wzrost wydawanych uzgodnień decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego wydawanych w formie postanowienia, co związane jest ze zmianą przepisów w tym zakresie.

VIII. Działania w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia

Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia uwzględniały:

- ☐ promowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej oraz koordynację programów edukacyjnych, kampanii społecznych i przedsięwzięć prozdrowotnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym;
- ☐ inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z aktualną sytuacją epidemiologiczną oraz potrzebami społeczności lokalnej;

1. PROGRAMY KRAJOWE

- a) „Trzymaj Formę” – to inicjatywa propagująca zdrowy styl życia o unikalnym, dwukierunkowym podejściu propagującym zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną.
  - ☐ program skierowany jest do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych;
  - ☐ edukacją objęto 1592 uczniów z 26 placówek nauczania z powiatu chełmskiego;
  - ☐ w ramach programu przeprowadzony został ogólnopolski konkurs wiedzy. Konkurs składał się z trzech etapów: szkolny, powiatowy i ogólnopolski. Do konkursu przystąpiło 46 uczniów z 3 placówek szkolnych z powiatu. Do etapu powiatowego zakwalifikowały się dwie uczennice ze Szkoły Podstawowej w Okszowie.

2. PROGRAMY LOKALNE

- a) „Skąd się biorą produkty ekologiczne” – ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli, skierowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.
  - ☐ do realizacji programu edukacyjnego przystąpiło 19 placówek przedszkolnych i oddziałów przedszkolnych z terenu powiatu chełmskiego, edukacją objęto 533 dzieci,
  - ☐ podczas wizytacji udzielano instruktaży dot. realizacji programu.
- b) zrealizowano kolejne edycje programów edukacyjnych dot. profilaktyki antytytoniowej:
  - ☐ „Czyste powietrze wokół nas” – program skierowany do 4, 5, 6-letnich dzieci i rodziców:
    - ☐ do realizacji programu edukacyjnego przystąpiły 23 placówki przedszkolne i oddziały przedszkolne z terenu powiatu chełmskiego,
    - ☐ edukacją objęto 584 dzieci.
  - ☐ „Nie Pal Przy Mnie Proszę” – program skierowany do uczniów klas I-III szkół podstawowych:

- ☒ program zrealizowało 19 placówek nauczania z terenu powiatu chełmskiego,
- ☒ edukacją objęto 744 uczniów.
- ☒ „**Znajdź Właściwe Rozwiązanie**” – program skierowany do uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych:
  - ☒ do realizacji programu edukacyjnego przystąpiło 18 szkół z terenu powiatu chełmskiego,
  - ☒ edukacją objęto 837 uczniów.
- ☒ „**Bieg po zdrowie**” – program edukacji antytytoniowej:
  - ☒ zrealizowano program skierowany do uczniów IV klas szkoły podstawowej;
  - ☒ do realizacji programu przystąpiło 23 szkoły z powiatu;
  - ☒ edukacją objęto 401 uczniów.
- c) „**ARS, czyli jak dbać o miłość**” – program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych:
  - ☒ do realizacji programu edukacyjnego przystąpiły 2 szkoły z terenu powiatu (ZSCKR Okszów, LO w Dubience);
  - ☒ edukacją objęto 65 uczniów.
- d) „**Wybierz Życie - Pierwszy Krok**” – program profilaktyczny skierowany do uczniów szkoły ponadpodstawowej, dotyczący profilaktyki raka szyjki macicy:
  - ☒ do realizacji programu edukacyjnego przystąpiły 3 placówki szkolno-wychowawcze z terenu powiatu chełmskiego;
  - ☒ edukacją objęto 69 uczniów.
- e) „**Znamie! Znam Je?**” i „**Podstępne WZW**” – programy edukacyjne opracowane przez Fundację Gwiazda Nadziei pod honorowym patronatem Głównego Inspektora Sanitarnego:
  - ☒ Programy skierowane są do uczniów szkół ponadpodstawowych:
    - ☒ „**Znamie! Znam Je?**” – celem programu jest budowanie świadomości wśród młodzieży na temat zagrożeń wynikających z zachorowalności na czerniaka, a także potrzeby profilaktyki i wczesnego wykrywania tego nowotworu. Edukacją objęto 129 uczniów z 3 placówek szkolno - wychowawczych z powiatu chełmskiego.
    - ☒ „**Podstępne WZW**” – celem głównym programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C. Edukacją objęto 130 uczniów z 3 placówek szkolno-wychowawczych z powiatu chełmskiego.

Na początku roku szkolnego zorganizowano szkolenia dla koordynatorów szkolnych i przedszkolnych ww. programów, na których przekazano główne cele i założenia oraz materiały edukacyjne do realizacji programów.

Podczas wizytacji w placówkach nauczania udzielano instruktażu dot. realizacji programów.

3. INNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

a) Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV w 2025 r.

- ☒ prowadzono edukację w zakresie podstawowej wiedzy o HIV/AIDS w placówkach oświatowych i zakładach opieki zdrowotnej, realizując różne formy oddziaływania (instruktaże, dystrybucje materiałów informacyjno-edukacyjnych).

- b) **Profilaktyka zatruc „dopalaczami”, nowymi narkotykami**
- ☒ prowadzono instruktaże metodyczne i przekazywano materiały informacyjno-edukacyjne podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania.
- c) **Profilaktyka zdrowego odżywiania, edukacja konsumencka**
- zorganizowano 8 zajęć warsztatowych w ramach, których odbyły się pogadanki z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, ćwiczenia odczytywania etykiet artykułów spożywczych oraz zajęcia plastyczne (uczniowie wykonywali plakat „Talerz zdrowego żywienia”). Edukacją objęto 142 uczniów z 8 szkół podstawowych.
- d) **Profilaktyka wad postawy u dzieci i młodzieży szkolnej:**
- ☒ przeprowadzono w szkołach podstawowych instruktaże i pogadanki dot. profilaktyki wad postawy oraz przekazano materiały informacyjno-edukacyjne. Edukacja dotyczyła ergonomicznych warunków stanowiska pracy uczniów (dobór mebli do wzrostu ucznia) oraz prawidłowej wagi tornistra w stosunku do wagi ucznia. Przeprowadzono 22 zajęcia edukacyjne. Edukacją objęto 242 uczniów klas I-VIII z 5 szkół podstawowych z terenu powiatu.
- e) **Podstawowe zasady higieny (higiena rąk i jamy ustnej)**
- ☒ zorganizowano 2 zajęcia edukacyjne w ramach, których odbyły się pogadanki z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, instruktaż i ćwiczenia mycia rąk i mycia zębów. Edukacją objęto 31 dzieci z oddziałów przedszkolnych.
- f) **Profilaktyka palenia tytoniu**
- ☒ prowadzono działania informacyjno-instruktażowe w nadzorowanych placówkach oraz monitoring w zakresie przestrzegania Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. „O ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych” w nadzorowanych placówkach.;
  - ☒ w ramach obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu i Światowego Dnia Rzucania Palenia zorganizowano w placówkach szkolnych zajęcia warsztatowe w ramach, których odbyły się pogadanki oraz zajęcia plastyczne (uczniowie wykonywali plakaty dot. profilaktyki antytytoniowej). Edukacją objęto 85 uczniów szkół podstawowych.
  - ☒ podczas wizytacji w placówkach nauczania prowadzono instruktaże metodyczne i przekazywano materiały informacyjno-edukacyjne dot. profilaktyki antytytoniowej.
- g) **Cyberuzależnienia – interwencja nieprogramowa pod nazwą „Wirtualny świat realnych zagrożeń”** uświadamiająca ryzyko związane z nadużywaniem nowoczesnych technologii przez dzieci i młodzież.
- ☒ Przeprowadzono instruktaże i pogadanki dla dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania. Edukacją objęto 63 uczniów szkół podstawowych.
  - ☒ Przekazano materiały informacyjno-edukacyjne do placówek nauczania i wychowania.
- h) **Profilaktyka zatruc pokarmowych (w tym grzybami)**
- ☒ zorganizowano punkt informacyjny w PSSE, w ramach którego grzyboznawcy i klasyfikatorzy grzybów udzielali porad i wydawali atesty na grzyby świeże.

- ☒ prowadzono instruktaż, poradnictwo i dystrybucje materiałów oświatowych podczas wizytacji w placówkach wypoczynku oraz placówek nauczania i wychowania.
- i) **Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym promocja szczepień ochronnych**, skierowana do ogółu społeczeństwa;
  - ☒ udzielano instruktaży i przekazywano materiały informacyjno-edukacyjne do placówek nauczania, do zakładów opieki zdrowotnej.
- j) **„Zimowy i letni wypoczynek dzieci i młodzieży”**
  - ☒ przekazano materiały informacyjno-edukacyjne nt. higieny osobistej, profilaktyki chorób zakaźnych, profilaktyki zatruc pokarmowych, w tym grzybami, profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych, cyberuzależnień.
- k) **Profilaktyka wszawicy**
  - ☒ udzielono instruktaży oraz prowadzono dystrybucję materiałów podczas wizytacji oraz w ramach interwencji w placówkach nauczania i wychowania.

Podczas realizacji powyższych zadań umieszczano informacje na stronie internetowej PSSE w Chełmie oraz na portalu społecznościowym. Ponadto prowadzono współpracę z lokalnymi mediami (Super Tydzień Chełmski, Radio Bon Ton). Efektem współpracy były opublikowane artykuły prasowe i internetowe oraz komunikaty radiowe.

W dniu 10 kwietnia 2025 r. w PSSE w Chełmie zorganizowano dzień otwarty „Bezpieczeństwo zdrowotne – wspólna sprawa” w ramach, którego:

- ☒ zorganizowano punkt informacyjno-edukacyjny dot. promocji szczepień, promocji zdrowego odżywiania i etykietowania produktów spożywczych, profilaktyki zatruc środkami psychoaktywnymi oraz profilaktyki wad postawy;
- ☒ przeprowadzono pogadanki z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej „jesteś tym co jesz”, „Etykiety bez tajemnic”, oraz pogadankę dot. wad postawy;
- ☒ instruktaż i ćwiczenia z wykorzystaniem alkohogli i narkogogli;
- ☒ instruktarz dot. profilaktyki chorób zakaźnych, ze szczególnym uwzględnieniem szczepień ochronnych;
- ☒ ekspozycje wizualne w Oddziale Laboratoryjnym oraz Oddziale Nadzoru Sanitarnego.

Podsumowanie

Zasięg części realizowanych programów edukacyjnych w placówkach nauczania z roku na rok ulega stopniowemu ograniczaniu, głównie ze względu na brak materiałów drukowanych.

Zainteresowaniem placówek szkolnych i przedszkolnych cieszą się programy:

- ☒ „Trzymaj Formę!”, który posiada pomoce dydaktyczne dla nauczycieli.
- ☒ „Znamię! Znam je?”, „Podstępne WZW”, „Wybierz Życie - Pierwszy Krok” koordynowanymi przez Fundację „Gwiazda Nadziei” i jest bogato oprzyrządowany w broszury, ulotki, zakładki i poradniki.
- ☒ „Skąd się biorą produkty ekologiczne” – program łączy edukację zdrowotną i ekologiczną już na bardzo wczesnym etapie rozwoju dziecka. Wczesna edukacja sprzyja budowaniu trwałych postaw prozdrowotnych w dorosłym życiu. Program jest wartościowy ponieważ buduje świadomość

zdrowotną, uczy troski o środowisko, kształtuje dobre nawyki żywieniowe i rozwija odpowiedzialność konsumentką.

Z aprobatą spotykają się prelekcje przedstawicieli PPIS w Chełmie z zakresu edukacji konsumenckiej, napojów energetycznych, papierosów elektronicznych, higieny, wiedzy na temat zapobiegania chorobom zakaźnym, skutkom siedzącego trybu życia i niezdrowego odżywiania.

Działania akcyjne realizowane miały zasięg podobny jak w latach ubiegłych. W środowisku lokalnym zainteresowanie akcjami o charakterze profilaktycznym jest bardzo duże.

Obszary wymagające szczególnych działań profilaktyki zdrowotnej:

- ☒ Zaufanie do szczepień ochronnych – narastająca niechęć do szczepień, wynikająca z wpływu środowisk antyszczepionkowych, braku dostępu do rzetelnych informacji oraz powszechnego poczucia niepewności i wahania.
- ☒ Zagrożenia uzależnieniami – szczególną uwagę należy poświęcić zjawisku sięgania przez młodzież po substancje psychoaktywne (narkotyki, alkohol, papierosy tradycyjne i elektroniczne), a także uzależnieniom behawioralnym. Coraz częstsze zjawiska takie jak nałogowe korzystanie z telefonów komórkowych, gier czy funkcjonowanie w oderwaniu od rzeczywistości na rzecz świata wirtualnego mogą prowadzić do zaburzeń psychospołecznych i zdrowotnych, pogłębiając skalę problemów w przyszłości.

Obszary te wymagają współpracy z instytucjami (poradnie, ośrodki zdrowia, samorządy lokalne), oraz specjalistami (psycholodzy, pracownicy ochrony zdrowia, terapeuci uzależnień).

IX. Oddział Laboratoryjny

Głównym zadaniem Oddziału Laboratoryjnego PSSE w Chełmie jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego poprzez wykonywanie badań laboratoryjnych w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganiu powstawania chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Prowadzone badania są ważnym elementem zapewnienia bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego ludności powiatu chełmskiego. Poprzez szybką diagnostykę, laboratorium w krótkim czasie dostarcza informacje umożliwiające sprawne podejmowanie działań w celu zapobieżenia potencjalnym zagrożeniom lub wyeliminowania już zaistniałych.

Oddział Laboratoryjny PSSE w Chełmie w ramach Zintegrowanego Systemu Badań Laboratoryjnych województwa lubelskiego wykonuje badania dla powiatu chełmskiego, krasnostawskiego, włodawskiego i łęczyńskiego.

Oddział Laboratoryjny działa zgodnie z wdrożonym systemem zarządzania spełniającym wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”. Od 2005r. posiada przyznany przez Polskie Centrum Akredytacji certyfikat akredytacji Nr AB 602 potwierdzający kompetencje techniczne do wykonywania badań. Akredytacją objęte są badania z zakresu:

- ☒ badań mikrobiologicznych żywności,

- ☒ mikrobiologicznych, fizycznych i chemicznych badań wody do spożycia, wody z pływalni, kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli,
- ☒ diagnostyki schorzeń bakteryjnych,
- ☒ skuteczności procesów sterylizacji,
- ☒ badań/pomiarów czynników fizycznych w środowisku pracy.

W grudniu 2025 r. na wniosek laboratorium przeprowadzona została coroczna ocena zewnętrzna przez Polskie Centrum Akredytacji. Wyniki oceny potwierdziły wysokie kompetencje laboratorium do wykonywania badań. Badania laboratoryjne prowadzone są według polskich i międzynarodowych norm oraz własnych procedur badawczych, zgodnie z systemem zarządzania i dobrą praktyką laboratoryjną, przez wysoko wykwalifikowany, doświadczony i kompetentny personel. W celu dostosowania działalności laboratoryjnej do zmieniających się wymagań pracownicy stale podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach, konferencjach, seminariach oraz poprzez samokształcenie.

Wysoka jakość świadczonych usług potwierdzana jest przez systematyczne uczestnictwo krajowych i międzynarodowych badaniach biegłości. W 2025 roku Oddział Laboratoryjny uczestniczył, zgodnie z planem badań PT/ILC na 6 cykl akredytacyjny - lata 2025-2029, w 7 obszarach kompetencji technicznych. Wszystkie uzyskane wyniki oceniono jako zadawalające.

Organizacja bazy laboratoryjnej jest efektem spełnienia wymagań przepisów prawnych, metod badawczych oraz dokumentów akredytacyjnych. Jest na bieżąco dostosowywana do zmieniających się wymagań regulatorów oraz potrzeb klientów.

Laboratorium wyposażone jest w wysokiej klasy sprzęt specjalistyczny, monitorowany zgodnie ze standardami międzynarodowymi i krajowymi, umożliwiając osiągnięcie rzetelnych wyników badań.

Wdrożony system zarządzania gwarantuje osiągnięcie i utrzymanie wysokiego poziomu badań, wykonywanych z zachowaniem zasad bezstronności i poufności oraz dostarczanie rzetelnych, wiarygodnych i użytecznych wyników.

W 2025 roku w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego ludności na bieżąco wykonywano badania wody do spożycia, wody z pływalni oraz kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli. Ponadto prowadzono stałą kontrolę jakości zdrowotnej żywności realizując wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego na 2025 rok. Badano próbki dostarczane w związku z interwencjami konsumentów oraz próbki pobierane w celu identyfikacji źródeł ognisk zatruc pokarmowych. W ramach zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego pobierano i badano próbki powietrza w celu oceny narażenia zawodowego na pyły przemysłowe oraz przeprowadzano pomiary czynników fizycznych na stanowiskach pracy. W zakresie diagnostyki mikrobiologicznej wykonywano badania osób zdrowych podlegających nadzorowi sanitarnemu, ozdrowieńców, nosicieli i osób ze styczności, osób chorych oraz dzieci z biegunką do lat 2. Wykonywano także badania skuteczności procesu sterylizacji.

Tabela 8. Badania wykonane w 2025 r. w Oddziale Laboratoryjnym PSSE w Chełmie.

Rodzaj badań	Liczba wykonanych badań
--------------	-------------------------

Mikrobiologiczne żywności	3218
Fizyko-chemiczne i mikrobiologiczne wody przeznaczonej do spożycia, wody z pływalni, kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli	8605
Czynników szkodliwych i uciążliwych w środowisku pracy	114
Diagnostyczne badania mikrobiologiczne z zakresu bakteryjnych schorzeń jelitowych	9347
Skuteczności procesów sterylizacji	237

Podsumowanie

Oddział Laboratoryjny PSSE w Chełmie realizując powierzone mu zadania dba o zaufanie do wysokiej jakości świadczonych usług, poprzez określenie oraz realizację polityki i celów dotyczących kompetencji, bezstronności, spójnej realizacji działalności laboratoryjnej i ważności wyników oraz ustanowienie i utrzymywanie systemu zarządzania zgodnego z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02.

W celu spełnienia wymagań klienta stale doskonalą i rozszerza zakres swojej działalności. Na rok 2026 zaplanowano wdrożenie trzech nowych metod badawczych w zakresie badań fizyko-chemicznych wody.

Oddział Laboratoryjny dzięki swoim działaniom, na bieżąco dostarcza wiarygodnych dowodów do oceny stanu sanitarnego terenu powiatu chełmskiego.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

